

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 255

ISSN 1849-7837 // Zagreb, ožujak 2018. // Godina XXIV.

UVODNA RIJEČ

Drhturavo pismo premijeru

Piše: Jasna A. Petrović

Gospodo iz Vlade, hvala vam što ste nam preko svoje glasno-govornice objasnili da volite drhtavi rukopis kad vam o problemima pišu obični građani, jer vam tako ispada uvjerljivije i spremniji ste pomoći. Ne zamjerite što ću uzeti drhturavi font na mom starom kompjutoru, jer imam artritis na rukama, pa ne mogu pisati drukčije nego drhtavo, ali to bi onda vama bilo predrhtavo, pa bi mogli pomisliti da je riječ o glumi, a moj problem je stvaran.

Mislim, mogla sam ja uzeti u ruke TOZ olovku i stari papir na crte i pisati ručno drhtavo, ali onda to možda ne biste uspjeli pročitati, a meni je jako važno da ovo pročitate, potvrdite da ste primili i poduzmete nešto konkretno.

Čudi me da premijer koji u Briselu govori na pet jezika da bi svi znali kako je pametan, ovdje preferira drhtavi rukopis, mada moja prijateljica Mara veli da je to zato da bi sam sebi pokazao kako je moćan i može upravljati sudbinama kmetova.

Nemojte zamjeriti što spominjem kmetove, jer upravo ovih dana ide u isplatu novo mirovinsko usklađivanje, pa ćemo opet slušati samohvale kako su za vašega mandata umirovljenicima potekli med i mlijeko, kao nikad u zadnjih osam godina napaćene Lijepa Naše. A ja sam uzela pročitati članak 88., stavak 4. Zakona o mirovinskom osiguranju da sama vidim koliko ćemo dobiti. „Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje od 1. siječnja svake kalendarske godine određuje se u visini razlike između stopa godišnjeg rasta mirovina određene prema stavku 5. ovoga članka i stope usklađivanja AVM utvrđene šest mjeseci prije toga dana prema stavku 3. ovoga članka“. Zvuči užasno komplicirano. Došao je i susjed Pero i lijepo smo izračunali da je ukupno usklađenje u 2017. iznosilo 2,75% (0,65 + 2,10), a godišnje stope rasta su 3,9% za plaće i 1,1% za cijene.

Čitala sam da umirovljeničke udruge traže da se mirovine usklađuju u stopostotnom iznosu povoljnijeg indeksa, a to bi onda iznosilo 3,9%, jer su toliko porasle plaće. No vaši matematičari su nam izračunali porast od samo 2,75 posto, što znači zaostatak od 1,15 posto na rast plaća. Opet šepamo za plaćama. No, vi ne date nikakvo povećanje mirovina, pa vam zato drhturavo pišem ovu molbu da to dozvolite.

Ako sam dobro razumjela, nama će sada mirovine biti usklađene za 0,94 posto, a to znači da će onaj umirovljenik koji ima prosječnu mirovinu od 2.318 kuna dobiti 21,8 kuna, a 55 posto svih umirovljenika manje od toga, od „medeka“ na više. Je li mi dobra matematika, Premijeru, na svih vaših pet jezika? To se odnosi na kmetove, na onih milijun i 140 tisuća običnih umirovljenika. Među njima je samo 1,4 posto bogataša koji imaju penzije više od 6.000 kuna. A koliko će dobiti vaši prijatelji iz privilegiranih kategorija, primjerice saborski zastupnici? Tih 175 tisuća od kojih ih čak 18,5 posto ima penzije više od prosječne plaće, a rast će im i dalje – oni će dobiti najmanje 100 kuna. A oni koji imaju mirovine od 30.000 kuna, dobit će usklađenje od oko 300 kuna.

I tako će ovi bogati rasti, a mi kmetovi ćemo padati. Do dna. Do siromaštva široke ruke. Do vaše širokogrudne bijede namijenjene nama.

Svim umirovljenicima i starijim građanima Sindikat umirovljenika želi sretan i blagoslovljen

Uskrs

U OVOM BROJU:

5. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE
Ne čuju, ne vide, ne nude

AGITPROP MAŠINERIJA FINANCIJSKE INDUSTRIJE U NAPADU
Drugi stup je krpelj

POVEĆALO
Tko je odgovoran za mame i tate?

ONLINE SAVJETOVALIŠTE
Kada smrt dođe prije pravde

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Sretan Međunarodni dan žena

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb

Sretan i blagoslovljen Uskrs, puno zdravlja i obilja
Vama i Vašim obiteljima želi Hrvatski zavod za
zdravstveno osiguranje.

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Dopunsko
zdravstveno
osiguranje

**Dragi umirovljenici,
neka svjetlo uskrsnog jutra obasja
vaš život,
a vaša srca ispuni mirom,
ljubavlju i nadom.**

**Sretan Uskrs žele vam
ravnatelj i poslovodstvo
Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.**

5. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA ZA UMIROVLJENIKE I STARIJE OSOBE

Ne čuju, ne vide, ne nude

Kako teče „socijalni dijalog“ Vlade s umirovljeničkim udrugama? Dana 16. veljače 2018. u prostorijama Ministarstva rada i mirovinskog sustava u Zagrebu, sada već uobičajeno bez nazočnosti ministra Marka Pavića, predstavnici umirovljeničkih udruga suočili su se s predstavnicima četiriju ministarstava (mirovina, socijale, zdravstva i financija) te HZMO-a i HZZO-a da bi detaljno obrazložili svoje zahtjeve.

Prva točka dnevnog reda je bila hitna izmjena formule usklađivanja mirovina, okvira, kojeg je u ime umirovljeničkih udruga izložio predstavnik SUH-a Milan Tomičić, naglasivši kako su od 1999. godine umirovljenici izgubili 13,4% od mirovine u odnosu na rast plaća. Podsjetio je kako je prilikom donošenja izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu početkom 2014., načelno izbačena tzv. „švicarska formula“ za usklađivanje mirovina, no njezina primjena je dijelom zadržana. Zahtjev je Matice i SUH-a da se usklađivanja mirovina vrše isključivo na temelju povoljnijeg indeksa u cijelosti, bilo indeksa porasta potrošačkih cijena, bilo porasta plaća.

Mato Obradović iz SUH-a je naveo da postojeći mirovinski sustav ne omogućava socijalnu sigurnost umirovljenicima u Republici Hrvatskoj. Premijer je više puta ponovio da će se težiti k tome da mirovina bude u visini 50% prosječne plaće, a događa se suprotno, te smo sada pali na 38 posto udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. Ocijenio je kako je takvo stanje neodrživo i umirovljenici će biti prisiljeni poduzimati nepopularne mjere.

Predsjednik Nacionalnog vijeća Ante Gavranović naglasio je kako je konačni zahtjev udruga umirovljenika da se promijenjena formula za usklađivanje mirovina prema 100-postotnom povoljnijem indeksu počne primjenjivati od 1. srpnja 2018.

Željko Šemper iz Matice je naglasio kako je od 1999., a pogotovo u zadnjih osam godina došlo do katastrofalnog pada omjera plaća i mirovina. Prema podacima za studeni 2017. taj omjer je 37,44%. Iako svi pokazatelji govore kako je popravljnjen omjer zaposlenih i umirovljenika, udio mirovine u plaći stalno pada. Zaostatak u mirovinama ne može se nadoknaditi, ali se predloženim mjerama može zaustaviti daljnje povećanje razlike između mirovina i plaća.

Usklađivanje mirovina prema plaćama

Pomoćnica ministra Melita Čičak odgovorila je kako će prijedlozi umirovljeničkih udruga biti predmetom rasprave u okviru najavljene mirovinske reforme u drugom kvartalu 2018. te naglasila da računa na sudjelovanje predstavnika umirovljenika prilikom pripreme mirovinske reforme.

Ljiljana Marušić iz HZMO-a je obrazložila projekcije efekata prijedloga umirovljenika da se mirovine usklađuju prema 100-postotnom indeksu rasta plaća ili cijena, ovisno o tome što je za njih povoljnije. Takav način usklađivanja mirovina bio bi povoljniji za umirovljenike, no polučio bi velike financijske izdatke, koji bi se s godinama povećavali. Istaknula je da je udio mirovina u plaći bez mirovina prema međunarodnim ugovorima jedini legitiman način gledanja ako se želi identificirati učinak pojedinih faktora na visinu mirovina. Što je više mirovina prema međunarodnim ugovorima, to više pada prosječna mirovina, no to ne znači da pada i standard umirovljenika, jer ti umirovljenici imaju mirovinu i iz druge države.

Predsjednica SUH-a Jasna Petrović je upozorila kako na stranicama HZMO-a nije naveden točan podatak relativne vrijednosti svih mirovina (i onih po međunarodnim ugovorima), već se prikriva godinama, te su stoga Matica i SUH već u više navrata tražili da se prestane s falsificiranjem pokazatelja, te da omjer ukupne prosječne mirovine i prosječne plaće bude izložen na naslovnoj web stranici HZMO-a.

Pomoćnica ministra Čičak je ponovila kako će prijedlozi biti razmotreni u okviru reformi u koje će biti uključeni i umirovljenici, a do 1. srpnja bit će moguće tek prvo čitanje zakona. Unatoč tome Gavranović je ponovno istaknuo kako umirovljenici ostaju kod svog prijedloga te zamolio da se odmah stavi u proceduru.

Novi umirovljenici – 20% niže mirovine

Druga točka dnevnog reda je bila razrada modela povećanja mirovina ostvarenih od 1. siječnja 1999. godine. (implementacija dodatka od 100 kuna i 6% za sve koji su umirovljeni od 1. siječnja 1999. godine). Naime, kako je obra-

zložio Željko Šemper iz Matice, s 1.1.1999. godine prva aktualna vrijednost mirovine nije izračunata na temelju svih elemenata. Tadašnje Povjerenstvo za mirovinsku reformu uzelo je uzorak podataka na dan 31. prosinca 1998. Nedostatak je što su obuhvaćene samo starosne i invalidske mirovine, a ne i prijevremene mirovine, pa je izračunata prva aktualna vrijednost za oko 40 posto manja. Naglasio je kako je već prve godine, na kraju 1999., razlika između starih i novih mirovina bila 20% i ta razlika se, zbog pogrešne vrijednosti AVM-a, s godinama povećavala.

Zahtjev umirovljenika je da se mirovine onih koji su umirovljeni nakon 1. siječnja 1999. korigiraju s dodatkom od 100 kuna i 6%, što smatra socijalnijim modelom od izračuna HZ-MO-a o dodatku od 10% na takve mirovine. Naveo je kako su samo u posljednjih 14 godina novi umirovljenici oštećeni za 40 milijardi kuna. Razlika između starih i novih mirovina je 20%. Predloženi dodatak bi prepolovio tu štetu, a ako bi se izuzele mirovine prema međunarodnim ugovorima, smanjio bi se jaz između novih i starih mirovina.

Ljiljana Marušić je obrazložila kako je projekcija rađena tako da se mirovine koje su ostvarene od 1. siječnja 1999. povećavaju za 10,5%. Prema tim izračunima u 2018. godišnji rashod za mirovine bi se povećao za oko 1,893 milijuna kuna, s tim da bi rashodi svake sljedeće godine rasli i po osnovi povećanja broja novih korisnika i po osnovi usklađivanja mirovina. Do 2030. došlo bi se do tri milijarde povećanih rashoda godišnje, a kumulativni efekt bi bio približno 35 milijardi kuna u razdoblju od 2018. do 2030.

Potvrdila je kako kod izračuna prve aktualne vrijednosti mirovina nije uključen efekt 100 kuna i 6%, jer formal-

no-pravno nije niti mogao biti uključen. Navela je da je razlika između prosječne mirovine do 1998. i mirovine od 1999. godine 20%. No, kada se isključe međunarodni ugovori, razlika je oko 10%. Dalje je navela da, ako se isključe zaposleni korisnici invalidskih mirovina i invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, ta razlika pada na 7,3%, a kod starosnih mirovina na 6%. Marušić je odgovorila da je točno kako statistika ovisi o tumačenju, ali da se mora uvažavati, jer će se u suprotnom stvoriti nove disproporcije.

Kako protiv siromaštva

Umirovljeničke udruge uskladile su i svoje zahtjeve za hitno uvođenje mjera za zaustavljanje siromaštva umirovljenika. U ime Matice i Sindikata Jasna Petrović uvodno je navela kako se svaka treća osoba starija od 65 godina nalazi u zoni siromaštva. Medijan pokazuje kako se 52% umirovljenika nalazi ispod hrvatske linije siromaštva. Relativna vrijednost mirovine je 37,45% u odnosu na prosječnu plaću, što je najniže od svih zemalja bivše Jugoslavije, dok je po ukupnom siromaštvu Hrvatska na europskoj razini nešto bolja od Bugarske.

Petrović je izložila i pet glavnih zahtjeva za zaustavljanje rastućeg siromaštva starijih osoba, i to: uvođenje zajamčene minimalne mirovine; uvođenje državne naknade za osobe starije od 65 godina (tzv. „nacionalna mirovina“); uvođenje novog cenzusa za dopunsko osiguranje; zakonsko omogućavanje prava svih umirovljenika na rad i uvođenja novog modela obiteljske mirovine. Naglasila je naposljetku, kako je prvi i najbitniji preduvjet zaustavljanja siromaštva žurna promjena formule usklađivanja mirovina.

ZAHTJEVI UMIROVLJENIČKIH UDRUGA

HITNE MJERE PROTIV SIROMAŠTVA

U Hrvatskoj se svaka treća osoba starija od 65 godina nalazi u zoni siromaštva. Prosječna mirovina iznosi 2.317,90 kuna, a medijan 2.105,86 kuna, čime se iskazuje da se 52% mirovina nalazi ispod hrvatske linije siromaštva.

Relativna bruto vrijednost mirovine iznosi samo 29 posto (udjel prosječne bruto mirovine u prosječnoj bruto plaći), a relativna neto vrijednost je 37,45% u odnosu na neto prosječnu plaću, što je najniže od svih zemalja bivše Jugoslavije, dok je po ukupnom siromaštvu Hrvatska na europskoj razini nešto bolja od Bugarske.

Najsiromašnije su žene, koje imaju 25 posto nižu mirovinu od muškaraca 2012. (EIGE/EU-SILC), i to tek manjim dijelom zato jer u prijelaznom razdoblju od 2014. do 2029. godine **žene** ostvaruju pravo na starosnu mirovinu prema povoljnijim uvjetima, s nižom starosnom dobi. Rodni jaz u mirovinama većim dijelom zrcali akumulaciju svih rodni nejednakosti s kojima se žene suočavaju tijekom cijelog života. U dobi od 75 godina stopa siromaštva za žene je dvostruko viša nego za muškarce.

Rastuće siromaštvo se iščitava i iz rastućeg broja umrlih (2.500 umrlih 2017. više nego 2016.), kao i iz visokog udjela starijih od 65 godina u ukupnom broju samoubojstava (40,1 posto). Također, važno je naglasiti kako je 2017. broj preminulih umirovljenika viši od broja novih umirovljenika.

Predlaže se donošenje hitnih mjera:

Prvi i najbitniji preduvjet zaustavljanja siromaštva je **promjena formule usklađivanja mirovina**. Da bi se zaustavio višegodišnji trend pada mirovina u odnosu na plaće potrebno je hitno izmijeniti formulu usklađivanja, i to tako da se pojednostavi način obračuna samo prema indeksu koji je više rastao (plaće i cijene). Ti bi bilo u skladu s predizbornim obećanjem aktualne Vlade o rastu mirovina prema 50% prosječne plaće, kao i u skladu sa sadašnjom gospodarskom i financijskom situacijom u državi. U zadnjih osam godina bruto plaće su porasle 12,10 posto, potrošačke cijene 6,50 posto, a mirovine 8,16 posto – indeks plaće prema mirovinama je čak 148! Taj disparitet posebno je izražen u 2017. godini: plaće su u tom razdoblju porasle 5,30%, a mirovine 2,75% - indeks je čak 193. Dakle, nisu mirovine rasle najviše od 2008., već su upravo prošle godine najviše pale.

Drugo, predlaže se **uvođenje novog modela obiteljske mirovine**, prema kojem u slučaju smrti partnera svatko zadržava svoju mirovinu, a uz nju ima pravo, ovisno o prihodovnom cenzusu, i na 20-50% partnerove mirovine. S obzirom da je od ukupnog broja obiteljskih umirovljenika čak 93,35% žena, one su najizloženije rastućem siromaštvu, ukoliko se ne uvede ovakav model obiteljske mirovine. Treba naglasiti da je prosječna obiteljska mirovina vrlo niska, samo 1.924 kune, a preživjeli partner ju koristi temeljem zajedničkih 60-tak godina radnog staža.

Jasenska Pap iz HZZO-a naglasila je kako je dodatni zdravstveni doprinos reguliran Zakonom o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju od 2006. godine, koji je mijenjan 2008. i 2010. Navela je da se prihodovni cenzus veže na proračunsku osnovicu i ne odnosi se samo na umirovljenike nego i na sve osobe te iznosi po članu obitelji 45,59% proračunske osnovice, odnosno 1.516,32 kuna, a za samca 58,31% proračunske osnovice, odnosno 1.939,39 kuna. Da bi se usvojio novi cenzus potrebne su izmjene tog zakona, a to nije u planu normativnih aktivnosti za prva tri kvartala u 2018., no moguće ga je dopuniti. Za drugi kvartal 2018. planirana je izmjena i dopuna Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i vjerojatno Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Ljiljana Marušić je navela kako bi takva minimalna mirovina progutala mirovinski sustav, jer bi više od pola mirovina bile minimalne, što bi dovelo u pitanje osnovna načela uzajamnosti i solidarnosti. Od današnjih 270 tisuća korisnika najniže mirovine, uvođenjem minimalne mirovine prema prijedlogu druga umirovljenika već 2019. bilo bi oko 467.000 korisnika. Ukupni kumulativni efekt u razdoblju od 2019.–2030. bio bi oko 61 milijardu kuna.

Obvezni drugi stup - u dobrovoljni!

Petrović je iznijela i podatak koji ilustrira nedopustivo visoke socijalne razlike, navodeći kako od 1,140 milijuna umirovljenika po Zakonu o mirovinskom osiguranju, mirovinu višu od prosječne plaće (6.000 kuna) ima samo 1,4% umirovljenika, dok od 175 tisuća umirovljenika po posebnih propi-

sima 18,5% ima mirovinu višu od prosječne plaće. Mora se odlučiti hoće li se vrednovati rad i zaustaviti siromaštvo ili će se i dalje omogućiti razlika između „običnih“ i povlaštenih umirovljenika.

Šemper je, pak, dodao da će broj umirovljenika s najnižim mirovinama rasti zbog toga što se ništa ne poduzima protiv sive ekonomije. Time što država ne prima doprinose koje bi trebala primati oštećeni su svi, a osobito oni kojima se ne uplaćuju puni doprinosi. Naglasio je kako je državni proračun u velikom gubitku radi sive ekonomije, za oko 30 posto.

Gavranović je iznio prijedlog da na sljedećoj sjednici tema bude drugi mirovinski stup, te da se na nju pozovu predstavnici mirovinskih fondova, REGOS-a i HANFA-e. Petrović je zatražila je da se u zapisnik unese službeni stav Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikata umirovljenika Hrvatske koji se zalažu za disperzirani mirovinski sustav, ali nikako za obavezni mirovinski stup na temelju kapitalizirane štednje. Predlažu da se drugi stup reformira, na način da se transformira u dobrovoljni mirovinski stup. Također je predložila da se ne razmatra mirovinski dodatak za rođene od 1962. nadalje na način kako se krenulo, nego da se svakom pojedinačno omogući donošenje odluke žele li prijeći u prvi ili ostati u drugom stupu, sukladno tome što je njima povoljnije.

Zdenka Čuhnil iz Matice je napomenula kako još nisu dostavljene tražene informacije kolika je prosječna mirovina umirovljenika Royala i vodi li se kazneni postupak protiv vlasnika koji je doveo do stečaja društva i nestanka uplaćenih otpremnina.

UMIROVLJENIKA I STARIJIH OSOBA

Treći prijedlog se odnosi na **uvođenje zajamčene minimalne mirovine**, koja je postojala do kraja 1998., ali se pretvorila u najnižu mirovinu. Izračun minimalne mirovine vezao bi se automatski s minimalnom bruto plaćom, tako da njezin donji prag za 15 godina radnog staža (što je uvjet za stjecanje starosne mirovine) mirovina iznosi 45% minimalne plaće, odnosno sada 1.548 kuna, a za svaku dodatnu godinu staža bi se dodavao iznos jedne aktualne vrijednosti mirovine, 63,88 kuna. Time bi minimalna mirovina za 30 godina radnog staža (1.548 + 15 godina x 63,88/ + 958 kuna) iznosila 2.506 kuna; a za 40 godina staža (1.548 + 25 godina x 63,88) - 3.145 kuna. Minimalna mirovina bi se odnosila na mirovine stečene radom i plaćanjem doprinosa u Hrvatskoj, a regulativu u vezi obiteljskih i invalidskih mirovina treba razmotriti.

Četvrti prijedlog se odnosi na **državnu naknadu za osobe starije od 65 godina** (tzv. „nacionalna mirovina“). Predlaže se da se ona također veže uz minimalnu bruto plaću i da iznosi 30% bruto minimalne plaće, što je 1.032 kune te da se institut zajamčene minimalne mirovine i nacionalne mirovine uvedu paralelno, kako ne bi došlo do nezadovoljstva umirovljenika koji su stekli mirovine temeljem rada. Ne postoje jasne procjene koliko bi osoba ostvarilo pravo na državnu naknadu, no na potrebu takve mirovine kakvu imaju gotovo sve zemlje EU i više od 110 zemalja u svijetu, ukazuje i podatak da Hrvatska, uz Španjolsku, ima samo 64 posto pokrivenosti stanovništva starijeg od 65 godina starosnim

mirovinama (za razliku od većine EU zemalja koje imaju 90-100 posto pokrivenosti).

Peti prijedlog se odnosi na **uvođenje novog cenzusa za dopunsko osiguranje**, jer postojeći nije mijenjan od 2004. godine. Predlaže se da se cenzus usklađuje prema visini hrvatske linije siromaštva, koja je za 2017. godinu iznosila 2.180 kuna, a redovito je izračunava i objavljuje Državni zavod za statistiku RH (sada je cenzus za osiguranika – samca 1.939,39 kuna, a prema prijedlogu bi nakon 14 godina porastao za samo devet posto).

Šesti prijedlog odnosi se na **pravo svih umirovljenika na rad**, što bi značilo rad bez ustege mirovine za sve kategorije umirovljenika pod istim uvjetima, kao što je omogućeno svim kategorijama branitelja. U slučaju nastava diskriminatornog isključivanja prijevremenih starosnih umirovljenika iz prava na rad, osobito stoga što je u Hrvatskoj vrlo niska stopa radne aktivnosti starijih osoba, još više će bujati rad na crno. K tome, nema vjerodostojnog opravdanja isključivanja prijevremenih starosnih umirovljenika iz prava na rad naspram omogućenog rada za tzv. starosne umirovljenike, jer prijevremeni imaju prosječno četiri godine radnog staža i plaćanja mirovinskih doprinosa više nego starosni umirovljenici, a mlađi su samo dvije godine. Na posljetku, Hrvatska bi umjesto prekarnog rada za mlađe radnike (npr. masovni nelegalni rad na određeno), mogla dopuniti potrebe tržišta za takvim oblicima rada zapošljavanjem umirovljenika, umjesto uvozom radne snage.

Mirovine kao statistička pogreška?

Prema OECD-u hrvatski umirovljenici žive najbolje na svijetu, a mirovinski sustav je najvelikodušniji

Svjetski ekonomski forum je krajem veljače objavio podatke OECD-a o stanju mirovina zemalja cijelog svijeta. Iako su hrvatske mirovine male, ispada da je hrvatski mirovinski sustav najvelikodušniji na svijetu. Naime, prema tim podacima hrvatski umirovljenici dobiju 129 posto iznosa koji su zaradili tijekom svog radnog vijeka. Stvarnost je ipak mnogo drugačija.

„Hrvatska, uz Veliku Britaniju, ima najnižu relativnu bruto mirovinu (tj. udjel prosječne bruto mirovine u prosječnoj bruto plaći), i to samo 29 posto, a ne 129 posto; jer to bi značilo da odlaskom u mirovinu imate za 29 posto veću prvu penziju od svoje zadnje plaće. No, kako HZMO nije isporučio takav podatak, a niti Statistički zavod, učinili su to 'stručnjaci' iz Svjetske banke. Valjda s namjerom da to pripišu svojim mirovinskim fondovima“, upozorava predsjednica SUH-a Jasna Petrović.

Premijer Plenković će se sigurno pohvaliti tim brojkama i reći kako smo najbolji na svijetu. Nažalost, nije ni prvi travanj, već čista neinformiranost i indolencija.

M.D.

Drugi mirovinsk

Mirovinci glasno vode kampanju za porast izdvajanja u drugi stup sa 5 na 10 posto! Bit će to zadnji čavao u kovčeg mirovinskog sustava

Piše: Jasna A. Petrović

Nakon što su početkom 2018. objavljeni podaci po kojima je imovina obveznih mirovinskih fondova dosegla 92 milijarde kuna, od čega je 25 milijardi kuna „zarada“ tih fondova, agitprop mašinerija financijske industrije ustvrdila je kako je postalo razvidno da „Hrvatska ima novčani 'bazen' koji predstavlja stabilnost za buduće umirovljenike“. K tome bezobrazno tvrde kako je, s druge strane, prvi mirovinski stup u debelom minusu, pa se na godišnjoj razini iz poreza isplaćuje gotovo polovica mirovina. Ne kažu pravu istinu: da je najveći dio manjka za isplatu radničkih mirovina, stvoren upravo time što je od 2002. godine uveden drugi obvezni mirovinski stup tako što je od 20 posto mirovinskog doprinosa za prvi javni stup međugeneracijske solidarnosti otkinuto pet posto, jedna četvrtina.

Ne kažu da je onda ta jedna četvrtina državnog novca predana na upravljanje mirovinskim fondovima pri (stranim) bankama, a posljedično se državi povećao manjak u radničkom mirovinskom fondu, pa su morali posuđivati razliku za isplatu mirovina od banaka. I onda su im banke posudile taj isti novac, ali uz debele kamate od 5-7 posto. I tako su strane banke kamatarile Hrvatsku. No, o tome se šuti, mediji su također sufinancirani od banaka i na snazi je neslužbena cenzura.

Najveća prijevara u Hrvata

Saborski zastupnik dr.sc. Branimir Bunjac (Živi zid) iskoristio je prigodu u

saborskoj raspravi o izmjenama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima 13. veljače 2017. i održao kratko predavanje o drugom mirovinskom stupu, nazvavši ga jednom od većih prijevara u samostalnoj Hrvatskoj, pa čak o pljački stoljeća. Objasnio je, gotovo učiteljskim gardom, kako se sustav mirovinskog osiguranja u Hrvatskoj sastoji se od tri stupa, od kojih su prva dva obavezni, a treći je dobrovoljan.

A onda je Bunjac naglasio kako se s vremenom pokazalo da reforma, ne samo da nije riješila problem mirovina, nego ga je potencijalno još i uvećala. Naime, pokazalo se kako bi za uspjeh drugog stupa potencijalno trebalo ispuniti još niz uvjeta koji su u praksi neostvarivi, a to su konstantni rast BDP-a, s tim da bi rast BDP-a trebao biti viši od kamata koje plaćamo na javni dug, pa zatim konstantni rast zaposlenosti i čvršći nadzor nad bankama, pogotovo nad HNB-om u vidu ukidanja valutne klauzule i dovođenja kune u realni tečaj. Loše vlade su, međutim, učinile da u usporedbi s 1991. godinom Hrvatska danas ima 400.000 zaposlenih manje i 300.000 umirovljenika više.

Reketarenje države

Mi zaključujemo, dakle, da je drugi mirovinski stup uzrok, a ne rješenje problema. Eto zašto. Već smo rekli da država svake godine pet posto proračunskih sredstava daje bankarima, a to iznosi oko pet milijardi kuna, odnosno od 2002. godine 85 milijardi kuna. Bunjac obrazlaže: „Da bi isplatila mirovine iz prvog stupa, država se mora zaduživati. Na to zaduženje država mora plaćati kamatu. S obzirom na ulaganja

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

i stup je krpelj

u drugi stup, dolazi do povećanja javnog duga. Od uvođenja drugog stupa, samo zahvaljujući njemu, javni dug je porastao za jednu trećinu, a Hrvatskoj je srušen kreditni rejting, a pošto je on srušen porasle su kamate na sve kredite, a ne samo na one koje država diže za drugi stup. S obzirom da je srušen kreditni rejting, da su porasle kamate došlo je do usporavanja rasta BDP-a. S obzirom da je usporen rast BDP-a došlo je do povećanja nezaposlenosti, a s obzirom da je do toga došlo, mladi su se iselili van. To je dovelo do toga da su se povećali porezi i trošarine", zaključio je.

Taj izgubljeni novac se naziva tranzicijskim troškom uvođenja drugog stupa, a u Hrvatskoj, kad mu se pridodaju i enormni troškovi administrativnih troškova koje progutaju banke i fond-menadžeri, dolazimo do gubitka 1,6 posto BDP-a godišnje, što iznosi do sada oko 89 milijardi kuna. Jednostavna matematika. Drugi mirovinski stup je ogroman krpelj na javnim financijama, čitav lanac negativnih posljedica, koji ispija i truje krv cijelog mirovinskog i društvenog sustava. Znači, 70 milijardi je do sada uplaćeno u drugi stup, a državu to košta oko 90 milijardi tranzicijskog troška. Fond-menadžeri imaju visoke plaće i bonuse, oko 100 do 150 tisuća eura godišnje, luksuzne automobile s grijanim sjedalima, te otvorene račune za reprezentaciju. To se zove administrativni trošak upravljanja. I očito je da su drugi mirovinski fondovi pojeli supstancu, a k tome ugrozili mirovinski sustav jer je potencijalna mirovina prvih sretnika iz prvog i drugog stupa za oko trećinu niža, nego da su ostali samo u prvom stupu. Ludilo, zar ne?!

Što su učinile druge vlade

Što su učinile Mađarska, Poljska, Slovačka, Rumunjska – kad su otkrile koliko nerazumno visoke tranzicijske troškove moraju plaćati, da bi im rastao javni dug, a mirovine u budućnosti bile manje? Ukinuli su obvezni mirovinski drugi stup i pretvorile ga u dobrovoljni. Što su učinile Češka i Slovenija kad ih je Svjetska banka prisiljavala, kao i sve druge postsocijalističke zemlje, da prihvate obvezni drugi stup? Odbile su. U svim tim zemljama mirovine su više, a mirovinski i javni sustavi stabilniji.

Znači, neke pametnije vlade na vrijeme su zaključile kako mirovinski fond

nema nikakvu drugu funkciju nego da reketari državu kako bi sam od toga imao koristi. Na kraju, ono najgore od svega – mirovinski fondovi raspolažu našim novcem na način kako se njima prohtije. Ulažu novac u dionice, ali ne u dionice koje su vrijedne, nego u one dionice koje su njima u interesu, odnosno u interesu njihovih vlasnika odno-

sno banaka. Primjera radi, RBA banka kreditira Petrokemiju i onda ta banka preko mirovinskog fonda naloži kupnju dionica Petrokemije kako bi vratila svoj vlastiti dug. „Znate za koliko su mirovinski fondovi kupili dionice Petrokemije? Za 170 kn. Znate koliko danas vrijede? 11 kuna“, zaključio je Bunjac. To je raspolaganje s našim novcem. Tko je i zašto za stotine milijuna kuna kupovao dionice Agrokoru? Po čijem nalogu? Tko je kupovao dionice Credo ili Centar banke, Magma, Nexa, Ingre i cijelog niza propalih tvrtki gdje su se utrošili deseci milijardi kuna mirovina?

I još jedna nevjerojatna stvar: ovaj propali sustav drže i dalje na životu upravo ljudi koji će imati, osim samih banaka, koristi od njega. To su oni koji imaju plaće veće od desetak tisuća kuna mjesečno, što znači da će koristiti imati saborski zastupnici i članovi vlade, te zaposleni u farmaceutskoj i financijskoj industriji te telekomunikacijama. Oni vas agitpropovskim provjerenim obrascima uvjeravaju kako je važno da podržavate drugi stup, iako od toga nemate koristi. Lobisti s doktorskim titulama viču i skakuću na svakoga tko bi se usudio reći kako car Trajan ima kozje uši. Pričaju da će partneri i potomci nasljeđivati mirovine, no ne kažu da za slučaj smrti prije 65. godine – novac ostaje mirovinskom fondu.

Da je novac uplaćen u prvi stup ostao bi državi i barem za obiteljske mirovine.

Uvjeravaju vas da je riječ o stvarnom novcu, no ne daju da svojom „ušteđevinom“ stavite polog za kredit. Ne daju, jer tog novca i nema. Virtualan je.

Zadnji čavao u kovčeg

No, ovih dana mirovinci skupom propagandom tvrde kako su u plusu unatoč padu Agrokoru, ali paralelno glasno vode kampanju za porast izdvajanja

u drugi stup sa pet na 10 posto, kako traži Damir Grbavac, predsjednik Udruge društava za upravljanje mirovinskim fondovima, donedavni šef obveznog fonda RBA banke. Ponosno dodaje kako već sada imaju kumuliranih 26 posto godišnjeg BDP-a u mirovinskim fondovima po čemu su, nakon Švicarske, lider u Srednjoj Europi. Cvjeta od sreće Grbavac, jer će mu i ova vlada biti blagonaklona, te očekuje kako će mu najavljena mirovinska reforma ispuniti želje.

Ujedno, ugledni bankar bi htio da se da postojeće mirovine još više smanje, kao i redistributivna prava u prvom javnom stupu. Ističe da je problem tog stupa u disproporciji uplaćenih doprinosa i generiranih prava, demografskih trendova, niskog stupnja zaposlenosti, pa i prisutnosti porezne evazije koja se reflektira i u manjim doprinosima za mirovine. I dodaje kako su obvezni mirovinski fondovi dio rješenja ovog problema, njihovo postojanje ne može samo za sebe riješiti problem, a koliko može doprinijeti rješavanju, ovisi o tempu povećanja stope doprinosa.

Istina, pak, glasi - mirovinski fondovi kamatare državu. Pojeli su 26 posto bruto domaćeg proizvoda. Drugi mirovinski stup je krpelj javnih financija i svih sadašnjih i budućih umirovljenika. Zadnji čavao u kovčeg mirovinskog sustava.

Tko je odgovoran za mame i tate?

Piše: Milan Dalmacija

U mladosti se obično roditelji brinu o djeci. Daju im hranu, oblače ih, školuju. No, s vremenom se stvari mijenjaju, pa bi se djeca trebala brinuti o roditeljima, pogotovo onima siromašnima, bolesnima i slabije pokretnima. To je i bila namjera novog Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, kojim su od 1. siječnja utvrđene nove obveze pružatelja skrbi.

Naime, odredbama novog zakona se utvrđuje, da je, uz tjelesno, psihičko, spolno i ekonomsko, nasilje u obitelji „zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje“.

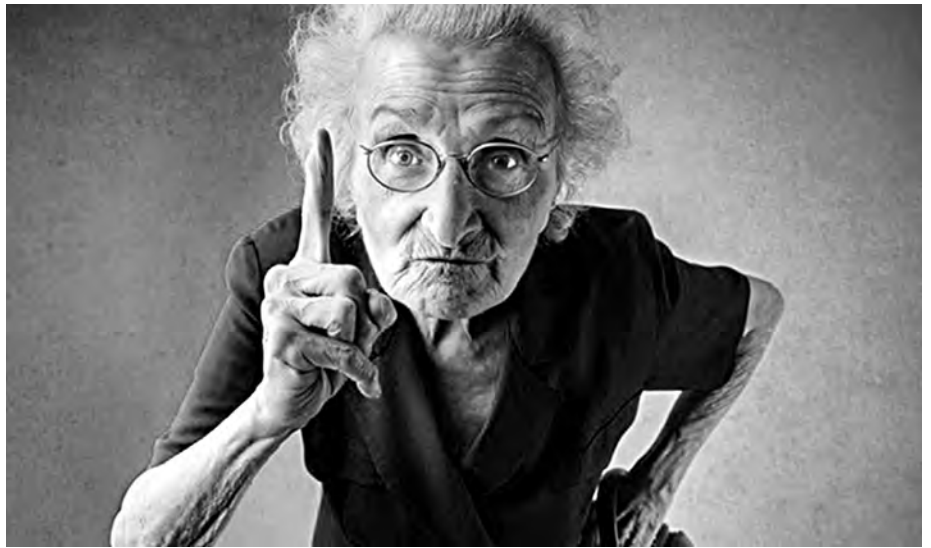
Briga o starijima bi trebala biti moralna dužnost, s obzirom da su roditelji učinili sav napor da djeca odrastu u ispravne ljude. Zakon ovdje ne radi razliku, jer je propisana kazna za neki oblik nasilja nad starijim članom obitelji 10.000 kuna ili najmanje 45 dana zatvora.

„Zakon prepoznaje situaciju u praksi i potrebu strožeg reguliranja pružatelja skrbi. Odredbe idu u dobrom smjeru i mi ga u načelu podržavamo“, kaže Štefica Karačić, ravnateljica Doma za starije osobe Centar, no također upozorava da treba svaku situaciju sagledati posebno.

Što kad su potomci nezaposleni?

Nije svako zanemarivanje potreba starije osobe nasilje u obitelji u punom smislu riječi. Postoje slučajevi u kojima djeca ili skrbnici, zbog materijalne situacije ili nezaposlenosti, nisu u mogućnosti brinuti se o svojim roditeljima. Naravno, to dovodi do pojavnosti ekonomskog nasilja u kojem stariji često ostaju bez novca za lijekove, jer je potrebno, primjerice, platiti režije. Kako onda utvrditi tko bi trebao biti kažnjen za lošu skrb o svome starijem članu obitelji, a kome bi trebala pomoć?

„Kako će djeca brinuti o roditeljima, kad ne mogu ni o sebi samima. Uljuđene zemlje brinu o svojim starim i nemoćnim, koji su, kao i mi, radili i uplaćivali sve te silne poreze i doprinose. Ovi naši su sve prebacili na djecu

i oprali ruke, još k tome slijedi i debela kazna. To sve skupa nema veze ništa s ničim. Velika uvreda za roditelje i djecu“, komentirala je Marija Pučić, dok je Slavko Jasnić dodao kako „onda država treba odgovarati za zanemarivanje, jer je većini tih ljudi dala mizerne mirovine, iako su ih ti ljudi zaradili.“

Neki, iako u poznim godinama, smatraju ovakve odredbe ponižavajućima. „Nakon 40 godina staža, nakon svih davanja, valjda bih trebala dobiti mirovinu dostatnu za normalan život, a ne da moram očekivati nešto od potomaka. Ne želim ništa od potomaka. Želim svoju mirovinu zasluženu svojim godinama radnog staža. Želim neovisnost o ikome“, komentirala je Biserka Špirić, dok je Vesna Minovec upitala državne službenike gdje su bili dok joj je baka umirala, kada je zvala i pisala za pomoć na sve adrese. Tko je, dakle, kriv za mame i tate?

Gdje je rješenje?

Institucije poput centara za socijalnu skrb ili domova za starije osobe uvijek mogu priskočiti u pomoć. Prije svega, važno je dobro procijeniti okolnosti zbog kojih se starija osoba osjeća ugroženo.

„Ako postoji slučaj zanemarivanja zbog nemogućnosti uzdržavanja, osoba sigurno neće biti kažnjena, nego će biti upućena da se obrati institucijama. Nikad se ne ide odmah na prijavu, već se treba vidjeti što se zaista događa. Briga o starijim osobama nisu samo novčana davanja, već i međuljudski odnosi“, ističe Karačić te dodaje

kako je od 13 do 14 slučajeva zanemarivanja ili nasilja u obitelji, samo jedan prijavljen.

Bitno je samo informirati sustav zdravstva ili socijalne skrbi kako bi se našlo što povoljnije rješenje. Naravno, sustav nije svemoguć, no uvijek može pružiti usluge pomoći u kući ili dolaska patronažne sestre. Za one osobe koje nemaju članova obitelji ili skrbnika koji bi o njima brinuli, moguće je osigurati smještaj u domu, koji je plaćen iz proračunskih sredstava u slučaju da osoba nema dostatnu mirovinu.

Pravo na odbitak?

No, neka djeca i skrbnici mogu pronaći rješenje kako će lakše skrbiti o bližnjima. Uvjet je da trebaju biti zaposleni, jer mogu ostvariti pravo na osobni odbitak od plaće.

„Sve ovisi o primanjima starih roditelja. Ako imaju manje od 15.000 kuna godišnje, onda imate pravo na odbitak u iznosu od 1.750 kuna mjesečno. Tada samo morate na svojoj poreznoj kartici staviti roditelje za uzdržavane članove“, objašnjavaju iz Porezne uprave. No, takvih je malo.

Tako osobe koje bi htjele uzdržavati svoje roditelje, ali zbog financijskih mogućnosti to ne mogu, nemaju razloga za strah od kazni. Poanta odredbi Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji nije iscijediti posljednju kunu iz džepa siromašnih građana, već djelovati preventivno, u skladu s mogućnostima sustava socijalne i zdravstvene skrbi. Kažnjavat će se samo oni za koje se utvrdi da su mogli, ali nisu htjeli uzdržavati svoje bližnje treće dobi.

Zarada po preminuloj supruzi

Birokratskim apsurdima nema kraja. Premine supruga umirovljeniku M.Ž., on organizira pogreb, misu zadušnicu i žalovanje, sretan da je već imao grob, jer bi inače bankrotirao. Ako se računa još i trošak za crkvu, ukupno je potrošio oko 10.000 kuna. Dvoje djece otišlo im je već odavno preko oceana i sve je palo na njegova leđa. I onda ode na ostavinsku raspravu i tamo primijeti umanjeње mirovine preostale za isplatu po pokojnoj supruzi. Kako mu je svaka kuna važna da pokrije dugove, ostao je šokiran kad je vidio da se iz preostale suprugine mirovine uzima porez.

Odgovor smo potražili u Poreznoj upravi, misleći kako je došlo do pogreške. No, na kraju je ispalo kako su sve naslijedene mirovine oporezovane porezom na dohodak. Konkretnije, Zakon o porezu na dohodak u članku 2., stavku 3. kaže: „Porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijedenih izvora dohotka. Predujam poreza na dohodak odnosno porez na dohodak nasljedniku se utvrđuje po istom izvoru dohotka koji se utvrđivao ostavitelju.“ U prijevodu: suprug-nasljednik se zakonski tretira kao da je radio po ugovoru o djelu za svoju preminulu suprugu i tako stekao dohodak od nesamostalnog rada. Ludo i nezaboravno!

Objašnjenje iz Porezne uprave djeluje jednostavno, ali pokazuje svu apsurdnost domaćih pravnih propisa. Naime, mirovina se ne računa kao naslijeđe, već kao drugi dohodak. Ta odredba je uključena u Zakon o porezu na dohodak još 2000. godine te se otad sve naslijedene mirovine oporezuju.

Računica koju nam je dostavio HZMO kaže, da se „predujam poreza na dohodak u ovom slučaju obračunava na način da se bruto mirovina pomnoži s poreznom stopom od 24 posto, te se tako dobiveni iznos umanjuje za 50 posto. Na iznos poreza obračunava se prizrez prema stopi ovisno o mjestu prebivališta nasljednika.“ Konkretno, za obitelj iz Zagreba s naslijedenom mirovinom od 5.000 kuna, porez i prizrez iznose 708 kuna.

U Poreznoj upravi pozivaju sve koji imaju bilo kakvih nedoumica oko oporezivanja naslijedene mirovine da se jave u najbližu ispostavu prema mjestu stanovanja. A SUH predlaže da se promijeni ovaj nesuvisli propis.

M.D.

Nikad kraja političkim kuhinjama

Piše: Milan Dalmacija

Hrvatska stranka umirovljenika i Blok umirovljenici zajedno vole se već nekoliko mjeseci javno. Takav se zaključak može izvući nakon jedne u nizu zajedničkih tribina, koja se 2. veljače održala u prostorijama Gradske četvrti Stenjevec. Iako je naziv tribine bio „Mirovinska reforma – želje i mogućnosti“, to je jedina tema o kojoj nije bilo ni riječi. Na tribini su sudjelovali Davorka Vukadin Tabaković, predsjednica GO HSU-a, Dražen Štiglić iz MO Vrapče, predsjednik BUZ-a Milivoj Špika i prvi čovjek HSU-a Silvano Hrelja. Dvorana je bila ispunjena s osamdesetak umirovljenika koji su željno iščekivali prijedlog rješenja problema koji muče četvrtinu populacije, a dobili su poziv na političko udruživanje.

I dok je Špika bio umjereniji u agitiranju, ipak je pokazao stvarni razlog zbog kojeg je prošao „Hreljin zakon“ koji se tiče isplate sredstava osigurancima Royala iz radničkog mirovinskog fonda iako tamo nisu uplašivali. „To nije zato što su se vladajući smilovali nad sudbinom umirovljenika, već zbog matematičkog razloga. Nekome je u ovom trenutku trebala umirovljenička ruka u Saboru i zato je to prošlo“, zaključio je Špika i time raskrinkao političke kuhinje.

Što bi umirovljenici dobili udruživanjem Hrelje i Špika? U političkoj kuhinji već naveliko vrije, s obzirom na to da se sve tri veće umirovljeničke stranke, i ona Lazara Grujića, trude postaviti „svoju osobu“ na čelo Matice umirovljenika na njihovim izborima u svibnju. Povijest udruživanja umirovljeničkih udruga je bremenita skandalima. Bivši tajnik HSU-a Špika zbog nezadovoljstva njegovim radom je davno otišao, a onda se rastao i od Grujića i prisvojio Blok umirovljenici zajedno. Hreljin HSU je, pak, u značajnim trenucima, kao kad je prvi put osnovano Nacionalno vijeće, odbio biti s drugim umirovljeničkim strankama, jer to nije tada odgovaralo njegovoj

političkoj koaliciji. Na kraju ispada da umirovljenici, i to samo manji dio njih, mogu dobiti jedino ono što Hrelja ispregovara prelaskom iz jedne koalicije u drugu, ovisno o tome tko trenutno ima više ruku u Saboru.

„Koliko večeras umirovljenika sjedi u hladnoj sobi? Puno. Koliko umirovljenika večeras nema topli obrok? Koliko njih razmišlja da li će ga sutra imati? Puno. Netko kaže i pita me koliko je to puno. Jedan je puno, dva previše, a mi govorimo o stotinama tisuća nesretnih ljudi, koji ne mogu reći da su umirovljenici i koji ne žive život kako su ga zamišljali dok su bili radno aktivni. U našoj državi mnogo je toga nesigurno, pa nam se zna desiti da imamo usklađivanje mirovina od jedan ili dva posto a da u međuvremenu sve poskupi pet do 10 posto“, nabrajao je Špika, bez konkretnih prijedloga, osim političkog udruživanja s Hreljom i nagovaranja umirovljenika da glasaju za umirovljeničke stranke.

Hrelja, pak, ne dotaknuvši se mirovinske reforme, iskoristio je priliku da popljuje umirovljeničke udruge i Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, optuživši ih da previše toga traže. Istodobno je nekim čudom pet glavnih umirovljeničkih zahtjeva pretvorio u 30-ak, da bi zapravo prisvojio tri od njih kao svoje. Hajdemo se glasno upitati što su napravile dobroga za umirovljenike vlade u kojima je koalicijski partner bio Hrelja? Je li zbog toga napustio SDP, prešao u HNS, a nedavno praktički u HDZ?

Ništa. To je vidljivo i iz dvadesetak dana nakon tribine objavljenog intervjua u Glasu Istre na pitanje o svjetlijoj budućnosti za umirovljenike. Tada je rekao kako bi „volio reći da vidi kada će se to dogoditi, međutim, takvog svjetla na vidiku nažalost nema“. Hrelja ne vidi svjetlo u tunelu, čijem je mraku sam pridonio. Iako bi političko zbližavanje HSU-a i BUZ-a moglo značiti poboljšani politički angažman i koju fotelju više u Saboru, pitanje je koliko bi to značilo za umirovljenike.

NEDOČEKANI KRAJ SUDSKIH SPOROVA

Kad smrt dođe prije pravde

Umirovljenici se rijetko odlučuju na sudske postupke kako bi ispravili nepravdu koja im je nanesena. Uglavnom je to zbog loše materijalne situacije, jer ipak treba platiti odvjetnika, sudske troškove i ostala davanja, a u slučaju gubitka spora i sve sudske i odvjetničke troškove druge strane. Nažalost, jedan dio starijih osoba koje ipak završe na sudu, ne dočeka kraj sudskog postupka. Naročito kad je riječ o prevarenim uživateljima ugovora za uzdržavanje, najčešće se dogodi da smrt pokuca na vrata prije pravde.

Prema podacima Ministarstva pravosuđa u 2016. godini je prosječni sudski spor trajao u prosjeku 250 (!) dana. S obzirom na materijalnu vrijednost sporova, još su dulje trajali oni kad se traži raskid ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju.

„U ponovljenom zahtjevu ministru pravosuđa, tada Anti Šprlji, prije godinu je SUH zatražio da sporovi vezani za raskid ugovora o uzdržavanju smatraju hitnima, a sud dužan u roku od 15 dana od dana podnošenja tužbe sazvati prvo ročište te donijeti presudu u roku od šest mjeseci“, ističe voditelj Pravnog savjetovališta SUH-a Milan Tomičić. Na žalost, niti u ovoj godini vladajuća ekipa nije predvidjela takve izmjene Zakona o obveznim odnosima, pa niti izmjene Zakona o parničnom postupku za procesuiranje ovakvih slučajeva zloporabe starijih osoba.

Oko deset posto svih slučajeva koji se godišnje zaprime u Pravno savjetovalište SUH-a odnosi se na one u vezi ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Ta je pojava lešinarenja nad imovinom starijih osoba uzela maha i ostavila mnoge bez krova nad glavom. No, u slučaju da pokušaju sudskim putem raskinuti ugovor zbog toga što uzdržavatelj ne izvršava svoje obveze, konačan pravorijek takvih postupaka tužitelj i ne doživi jer u međuvremenu umre.

Tu se pojavljuje novi problem. Naime, smrt stranke u postupku ponekad može zakomplicirati parnicu ili čak promijeniti njen ishod. Najčešće, potomci nastavljaju spor, no ima slučajeva kada niti oni, zbog raznih razloga, ne mogu nastaviti sudsku bitku. Ako stranka u postupku nema nasljednika, onda imovina može pripasti i jedinicama lokalne i regionalne samouprave, no predatori koji su potpisali ugovor na strani uzdržavatelja najčešće imaju više novaca za takve sporove i oboružaju se dobrim odvjetnicima, te temeljem ugovora o uzdržavanju dobivaju imovinu

Zakon o parničnom postupku predviđa hitno rješavanje samo nekih sporova. To su uglavnom postupci za ometanje posjeda, rješavanje pitanja radnih sporova, ali niti jedan se ne odnosi na starost stranke u postupku. Osim toga, nema naznaka da se ti sporovi zaista rješavaju po hitnom postupku. Stoga će, kaže Tomičić, s obzirom da opet imamo novog ministra pravosuđa, SUH ići u novu inicijativu za skraćanjem trajanja sudskog postupka, kako bi umirovljenici koji završe na sudu mogli dobiti sudsku odluku prije nego bude prekasno.

„Uz zahtjev za skraćivanje postupka ići ćemo i na smanjivanje sudskih pristojbi umirovljenicima za 50 posto“, ističe Tomičić te dodaje kako bi i to moglo utjecati na rješavanje sudskih postupaka s obzirom na to da će biti pristupačniji većem broju starijih osoba.

Milan Dalmacija

OŠASNA IMOVINA

Gospođa A. K. iz Petrinje uzdržavala je stariju gospođu 12 godina. Primateljica uzdržavanja je tužila uzdržavateljicu, jer ova, navodno, nije poštovala ugovor o doživotnom uzdržavanju. Nedugo nakon početka parnice primateljica uzdržavanja je preminula. Uzdržavateljica se boji da će ostati bez imovine koja joj je po ugovoru trebala pripasti. Primateljica uzdržavanja nije imala rodbine. Imovina u tom slučaju može pripasti jedinici lokalne ili regionalne samouprave. To se u praksi naziva „ošasnom imovinom“. No, uzdržavateljica će dobiti nekretninu koja se spominje u ugovoru o doživotnom uzdržavanju.

BESKRAJNA PARNICA

J. Š. iz Imotskog nakon očeve smrti želi nastaviti sudski postupak vezan uz ugovor o uzdržavanju. Parnica traje već četiri godine i ne nazire joj se skori završetak. On nema dovoljno novca za plaćanje puta na sud i odvjetnika, a nije ni sigurno da će sud presuditi u njegovu korist, jer sudska praksa govori kako najčešće sporove dobivaju uzdržavatelji, pa makar nisu dali čašu vode uzdržavanoj osobi.

ZOVITE PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Tel. 01/4615-797

E-mail: pravo.suh@gmail.com

Pošta ili osobni dolazak: Sindikat umirovljenika Hrvatske, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, 10000 Zagreb

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U OŽUJKU 2018.

NOVOSTI U OBVEZNOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

28. veljače 2018. godine održana je 21. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije sa sjednice.

POSLOVANJE HZZO-A U 2017. GODINI

Prema izvješću o poslovanju HZZO-a za 2017. godinu, HZZO bilježi dobre rezultate te povećanje prihoda od 3,65% više nego što je planirano.

Rezultat je to porasta od 25.000 novih radno aktivnih osiguranika HZZO-a u odnosu na 2016. godinu. Naime, ukupno planirani prihodi za 2017. godinu iznosili su 22.846.672.000 kuna, dok su na koncu ostvareni prihodi i primici iznosili 23.679.490.400 kuna.

Ostvaren je višak prihoda i primitaka u iznosu od 241.401.139 kuna, od čega vi-

šak prihoda u obveznom zdravstvenom osiguranju iznosi 156.723.481 kunu, a u dopunskom zdravstvenom osiguranju 84.677.658 kuna.

Osiguranim sredstvima u proračunu u 2017. godini plaćale su se obveze prema redosljedu dospjeća i ugovorenim rokovima plaćanja, što znači da su se podmirile prenesene obveze iz 2016. godine te obveze u 2017. godini u skladu s raspoloživim sredstvima.

Preraspodjelom unutar Državnog proračuna u proračunu Ministarstva zdravstva, osigurana su sredstva za izmirenje obveza za naknade zbog privremene nesposobnosti za rad prema korisnicima Državnog proračuna u iznosu od 129.755.626 kuna.

Manjak prihoda i primitaka prenesen iz ranijih godina iznosi 1.970.903.860 kuna. S obzirom na ostvareni višak prihoda i primitaka na kraju 2017. godine, a na koncu ukupan manjak prihoda i primitka za pokriće u slijedećem razdoblju iznosi 1.729.502.721 kunu.

IZ SADRŽAJA:

- Poslovanje HZZO-a u 2017. godini

STOPA PRIVREMENE NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Stopa privremene nesposobnosti za rad (u daljnjem tekstu: privremena nesposobnost) u 2017. godini porasla je za 0,22%, a kontrolori HZZO-a zaključili su 29% privremenih nesposobnosti

U 2017. godini HZZO je proveo 7.537 kontrola izvršavanja ugovornih obveza svojih ugovornih subjekata.

U 5.927 kontrola ili 79% provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti, a u 1.610 kontrola, odnosno u 21% provedenih kontrola, utvrđeno je kršenje ugovornih obveza zbog čega je izrečeno 689 opomena, 780 opomena s naplatom štete, 80 opomena s novčanom kaznom, 47 opomena s novčanom kaznom i naplatom štete i 12 opomena pred raskid ugovora, a pokrenuta su i 2 postupka za raskid ugovora.

Ukupna stopa privremene nesposobnosti u 2017. godini iznosila je 3,28 i to na teret poslodavaca 1,56, a na teret HZZO-a 1,72.

U 2016. godini ukupna stopa privremene nesposobnosti bila je 3,06 (na teret poslodavaca 1,35, a na teret HZZO-a 1,71). Iz navedenog proizlazi kako je u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu ukupna stopa privremene nesposobnosti bila veća za 0,22. Izrazitije je porasla stopa privremene nesposobnosti na teret poslodavca i to za 0,21, dok je na teret HZZO-a bila veća tek za 0,01. Broj dana privremene nesposobnosti bio je veći za 1.208.473 dana, a broj dnevno bolesnih za 4.167 osiguranika.

Zbog nepovoljnog kretanja stope privremene nesposobnosti već u prvim mjesecima 2017. godine izrazito su intenzivirane redovne kontrole privremene nesposobnosti, a ustrojen je i rad posebnih povjerenstava za izvanrednu kontrolu privremene nesposobnosti.

Kontrolori HZZO-a su u 2017. godini proveli 4.983 kontrole privremene nesposobnosti pri ugovornim subjektima

HZZO-a i pritom pregledali 9.378 osiguranika i zaključili 2.643 privremene nesposobnosti ili 28% kontroliranih privremene nesposobnosti. U okviru rada posebnih povjerenstava za kontrolu privremene nesposobnosti dodatno je pregledano 1.270 osiguranika i zaključeno 467 privremene nesposobnosti ili 37% kontroliranih privremene nesposobnosti.

U 2017. godini, sveukupno je pregledano 10.648 osiguranika i zaključeno 3.110 privremene nesposobnosti ili 29% kontroliranih privremene nesposobnosti.

SUDJELOVANJE ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU PRUŽENU KOD IZABRANOG DOKTORA

Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju propisana je obveza sudjelovanja osigurane osobe u visini od 0,30% proračunske osnovice za zdravstvenu zaštitu pruženu kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite: obiteljske (opće) medicine, ginekologije i dentalne medicine, sukladno općem aktu HZZO-a.

Zbog velikog interesa javnosti o naplati navedenog sudjelovanja od osiguranih osoba HZZO te u nekim slučajevima krivo protumačene Odluke o utvrđivanju terapijskih i dijagnostičkih postupaka za koje je propisana obveza sudjelovanja za zdravstvenu zaštitu kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite, daje se sljedeće pojašnjenje.

Djeca do 18. godine života te osigurane osobe HZZO-a koje imaju bilo koje dopunsko zdravstveno osiguranje ne plaćaju sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite.

Maksimalan iznos sudjelovanja za osigurane osobe, koje nemaju dopunsko zdravstveno osiguranje, za zdravstvenu zaštitu pruženu kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite tijekom jednog

- Stopa privremene nesposobnosti za rad

posjeta ordinaciji i dalje iznosi 0,30% pro-računske osnovice, odnosno 10 kuna.

Osigurana osoba plaća iznos od 10 kuna za zdravstvenu zaštitu pruženu u ordinaciji izabranog doktora neovisno da li joj je zdravstvena zaštita pružena primjenom jednog ili više terapijskih i dijagnostičkih postupaka utvrđenih Odlukom.

Ujedno, osigurana osoba koja je platila propisano sudjelovanje za pruženu zdravstvenu zaštitu, ali je nakon pružanja iste bila primorana istoga dana zatražiti zdravstvenu uslugu u ordinaciji izabranog doktora zbog pogoršanja stanja ili nastanka komplikacija vezano uz istu dijagnozu bolesti, nije obvezna ponovno sudjelovati za pruženu zdravstvenu zaštitu.

Navedeno se može objasniti na primjeru jedne posjete osigurane osobe ordinaciji izabranog doktora.

- Doktor će obaviti osiguranoj osobi prilikom jednog posjeta: prvi pregled (plaća se sudjelovanje), uzeti će uzorak krvi za laboratorij (plaća se sudjelovanje), i isprati zvukovod (plaća se sudjelovanje). Pacijent

koji nema dopunsko osiguranje za sve navedene postupke platit će ukupno 10 kuna, odnosno neće plaćati svaki postupak pojedinačno.

- Doktor će osiguranoj osobi u ordinaciji prilikom jedne posjete izvaditi krv (plaća se sudjelovanje) bez drugih postupaka. Pacijent koji nema dopunsko zdravstveno osiguranje platit će sudjelovanje od ukupno 10,00 kuna.

- Doktor će osiguranoj osobi prilikom jedne posjete skinuti šavove (plaća se sudjelovanje). Pacijent koji nema dopunsko osiguranje platit će 10 kuna ukupno sudjelovanja. Ako se osigurana osoba u toku dana vrati svojem doktoru jer je zaostao konac ili rana s koje su skidani šavovi krvari, osigurana osoba neće plaćati sudjelovanje po tome razlogu dolaska bez obzira na postupke koje doktor bude radio (zaustavljanje krvarenja, šivanje i sl.). Ako se osigurana osoba, međutim, tijekom dana vrati u ordinaciju svojeg doktora zbog drugog razloga npr. grlobolje i doktor obavi prvi pregled (plaća se sudjelovanje) osigurana osoba bez dopunskog zdravstvenog osiguranja platit će sudjelovanje od 10 kuna.

- **Sudjelovanje za zdravstvenu zaštitu pruženu kod izabranog doktora**

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja Lucian Vukelić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Veronika Laušin, dr. med., zamjenica ravnatelja,
Jasenska Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

**Održana 15. sjednica Upravnog vijeća HZMO-a
Povećanje aktualne vrijednosti
mirovine za 0,94 posto**

Dana 9. ožujka 2018. održana je 15. sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na kojoj je na temelju objavljenih službenih podataka Državnog zavoda za statistiku o stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće u RH za razdoblje I.-XII. 2017. u odnosu na isto razdoblje 2016. donesena **Odluka o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2018. koja iznosi 63,88 kn.**

Budući da je aktualna vrijednost mirovine od 1. srpnja 2017. iznosila 63,29 kn, povećanje iznosi 0,94 posto.

Napominjemo da će mirovine usklađene prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine biti isplaćene u travnju (mirovina za ožujak), zajedno s razlikom za siječanj i veljaču.

Stopa usklađivanja AVM koja se primjenjuje od 1. siječnja kalendarske godine, počevši od 1. siječnja 2018., određena je u visini razlike između stope godišnjeg rasta mirovina određene prema rotirajućem omjeru stope indeksa potrošačkih cijena i bruto plaće svih zaposlenih u RH u prethodnoj godini u odnosu na godinu koja joj prethodi i stope usklađivanja AVM utvrđene šest mjeseci prije toga dana.

Na sjednici je donesena i **Odluka o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2018.** prema kojoj najniža mirovina za svaku godinu mirovinskog staža od 1. siječnja iznosi 61,94 kn, **Odluka o osnovici za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. siječnja 2018.** prema kojoj osnovica za određivanje naknade zbog tjelesnog oštećenja, nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, od 1. siječnja iznosi 1.272,29 kn i **Odluka o faktoru osnovne mirovine od 1. siječnja 2018. koji iznosi 0,75.**

Također, donesena je **Odluka o visini najniže mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za godinu 2018.** koja od 1. siječnja do 28. veljače 2018. iznosi 2.558,25 kn, a od 1. ožujka najniža mirovina

će se uvećati za 0,015 posto (0,4989 kn) od proračunske osnovice za svaki dan sudjelovanja u borbenom sektoru za svakog pojedinog korisnika.

Upravno vijeće donijelo je i **Odluku o osnovicama za utvrđivanje vrijednosnog boda prema osobnom činu, ustrojbenom mjestu i zvanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu 2017.**

**Obavijest korisnicima dokupljenih
mirovina društva "Royal
međugeneracijska solidarnost"**

Obavještavamo korisnike dokupljenih mirovina, koje je do 31. svibnja 2014. isplaćivalo trgovačko društvo „Royal međugeneracijska solidarnost“, da će se prema Zakonu o nastavku isplate dokupljenih mirovina osigurati nastavak isplate dokupljenih mirovina.

Isplata dokupljenih mirovina uspostavlja se od 1. ožujka 2018., a s isplatom započinje u travnju 2018. Dospjele, a neisplaćene svote dokupljenih mirovina korisnicima i nasljednicima korisnika dokupljene mirovine isplaćivat će se **obročno do 31. prosinca 2020.** Za pokretanje isplate nasljednik Zavodu treba dostaviti pravomoćno rješenje o nasljeđivanju u kojem se izrijeком navodi da mu se u vlasništvo prenose ili pripadaju potraživanja (prema Royalu odnosno Zavodu) na osnovi ugovora o dokupu mirovina. Na temelju dostavljenog rješenja Zavod će utvrditi ispunjava li nasljednik uvjete za isplatu.

Posebno napominjemo da **korisnici i nasljednici korisnika dokupljenih mirovina koji su podnijeli tužbu** i vode spor pred sudom radi ostvarivanja potraživanja

iz ugovora o dokupu mirovine **ako žele ostvariti isplatu dokupljene mirovine prema ovom Zakonu moraju se odreći tužbenog zahtjeva u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona** (čl. 6. st. 2. Zakona).

Nakon isteka roka od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, tj. nakon 4. srpnja 2018., korisnici i nasljednici ne mogu više odustati od tužbe te neće moći ostvariti pravo na isplatu dokupljenih mirovina prema ovom Zakonu.

Korisnicima dokupljenih mirovina Zavod je 21. veljače 2018. poslao na kućnu adresu obavijesti i izjave, koje su bili obvezni popuniti i ovjeriti potpis kod javnog bilježnika te dostaviti nadležnim službama/uredima Zavoda prema mjestu prebivališta/boravišta. Korisnici i nasljednici korisnika dokupljene mirovine, koji su podnijeli tužbu i vode spor pred sudom radi ostvarivanja potraživanja iz ugovora o dokupu mirovine i koji žele odustati od tužbenog zahtjeva, uz ovjerenu izjavu moraju obavezno dostaviti i pravomoćnu sudsku odluku o okončanju toga postupka odricanjem od tužbenog zahtjeva. **Nastavak isplate dokupljenih mirovina kao i obročna isplata dospjelih, a neisplaćenih svota dokupljenih mirovina uspostaviti će se tek kada korisnici, koji su podnijeli tužbu, a žele odustati od tužbenog zahtjeva, dostave Zavodu i ovjerenu izjavu i pravomoćnu sudsku odluku o okončanju toga postupka.**

Za korisnike dokupljene mirovine koji na kućnu adresu nisu dobili navedenu izjavu i obavijest ili su se odrekli tužbenog zahtjeva i žele nastavak isplate prema ovom Zakonu, tiskanica izjave dostupna je internetskim stranicama Zavoda (www.mirovinsko.hr) i na šalterima područnih službi/ureda.

*Svim umirovljenicima i njihovim obiteljima
želimo sretne i radosne
uskrсне blagdane!*

Uredništvo info.HZMO-a

KORISNICI MIROVINA - isplata u veljači 2018.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 034	2541,38 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	20 486	3442,33 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	84 972	2221,25 kn
Prijevremena starosna mirovina	187 563	2401,21 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	231	2579,51 kn
Invalidska mirovina	125 076	1894,72 kn
Obiteljska mirovina	224 761	1922,77 kn
UKUPNO - ZOMO	1 141 123	2.317,96 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 480	3.656,69 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	70 945	5.577,04 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 797	2.934,03 kn
SVEUKUPNO	1 233 345	2.524,55 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u veljači 2018. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za prosinac 2017. (5.973 kn)
Prosječna mirovina za siječanj 2018.	2.584,74 kn	43,27%
Prosječna ukupna starosna mirovina za siječanj 2018.	2.835,41 kn	47,47%
Prosječna starosna mirovina za siječanj 2018. s 40 i više godina m. staža	4.313,09 kn	72,21%

Korisnici mirovina - muškarci (45,74%)	564 101
Korisnici mirovina - žene (54,26%)	669 244
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,19
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	15,47%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,94%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.197.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Ured za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: informiranje@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

PAZIN

Veselo za Valentinovo

Podružnica SUH-a Pazin već tradicionalno organizira veselo druženje za Valentinovo u poznatom restoranu Kod Francuza. Na proslavu se ove godine odazvalo 114 članova i njihovih prijatelja. Bilo je veselo i raspjevano uz glazbeni duo „Amigosi“ koji ih zabavlja već desetak godina.

Na zabavi su muški članovi Predsjedništva uručili svakoj članici ružu kao znak pažnje i poštovanja. Veselo i poletno osjećali su se kad su organizirali „ples srdaca“, jer ih je taj običaj podsjetio na lijepe dane mladosti.

Na zabavama imaju običaj proslaviti obljetnice brakova i rođendane članova. Ove godine proslavili su rođendane aktivnih i vitalnih 80-godišnjaka Zorka Šajina i Milana Zuberu. Uz prigodne poklone, zdravicu i veseli valcer bila je to večer za pamćenje.

Pazinski SUH-ovci nastoje njegovati pozitivnu energiju, kako je u svom pozdravnom govoru naglasila predsjednica Mirjana Monas. I zato su njihova druženja uvijek rado posjećena!

Gracijela Zović

SPLIT

Dvije prilike za druženje

Udruga SUH Split organizirala je jednodnevni izlet 10. veljače 2018. Pedeset članova posjetilo je mauzolej i obiteljsku grobnicu poznatog hrvatskog kipara Ivana Meštrovića u Otavicama kod Drniša. Potom su posjetili etno-eko selo Duvančić, koje nudi jedinstveni smještaj u autohtonim drvenim bačvama starijim više stotina godina.

Oduševljeni ljepotama seoskog turizma krenuli su prema Roškom slapu koji je poznat zbog osebujne i bogate vegetacije. Uživali su u prirodnim ljepotama. Pomalo umorni otišli su na organizirani ručak. Uz pjesmu i gitaru, čak se i zaplesalo.

Za Valentinovo, pak, u restoranu Bolero stotinjak članova je uz večeru i ples provelo bogatu večer do kasnih sati. Bilo je tu cvijeća i poklona. Uz večeru i ples zabavljao ih je dugogodišnji član Joško Delić, a uz njega je zapjevao i Jerko Marević. Za dobru organizaciju i atmosferu su zaslužne zamjenica predsjednice Vinka Ivelić i članica Predsjedništva Fani Hot.

Asja Tomin

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

Zahvalnica županu

Županijsko povjereništvo SUH-a Dubrovačko-neretvanske županije održalo je 26. siječnja 2018. svoju sjednicu na kojoj se, između ostalog, našlo i nekoliko vrlo važnih stvari. Podružnica Mljet je ostala bez vodstva nakon što je predsjednik Nikola Stražičić preminuo. Stoga je dogovoreno da se kontaktiraju ljudi koji bi mogli preuzeti ovu odgovornu dužnost. Osim toga, nedavno je ukinuta podružnica u Župi dubrovačkoj zbog dugotrajne neaktivnosti i gubitka članova. Namjera je ponovno ju aktivirati.

Povodom 25. obljetnice djelovanja dodijeljene su povelje i zahvalnice partnerima i osobama zaslužnima za kvalitetan rad SUH-a u dubrovačkom kraju. Povelju je dobilo 12 tvrtki, a zahvalnice su između ostalih dobili župan Nikola Dobroslavić i gradonačelnik Dubrovnika Mato Franković.

Ante Mandić

DUBROVNIK - CAVTAT

Zajedno uz zelenu menestru

Podružnice SUH-a iz Dubrovnika i Cavtata već nekoliko godina u siječnju odlaze na zajedničko druženje u Konavle uz zelenu menestru. Ovoga puta odlučili su ostvariti i dugo planirani posjet Domu za starije i nemoćne osobe Konavle u mjestu Gruda.

Dom je smješten u izgrađenom dijelu naselja. Ukupna površina doma je 4.850 četvornih metara, a u neposrednoj blizini se nalaze Dom kulture i zdravstvena ambulanta s ordinacijom liječnika opće prakse i stomatologa. Sam dom je opremljen restoranom s kuhinjom i kafićem, knjižnicom, prostorom radne terapije i kapelicom, te može smjestiti osamdesetak korisnika u 51 smještajnoj jedinici od čega 19 jednokrevetnih i 32 dvokrevetne sobe. Centralni zajednički prostori unutar doma sa stoje se od blagavaonice i dnevnog boravka te mini kuhinja koje su smještene na svakom katu, a namijenjene su svakodnevnom korištenju stanara objekta.

U okviru smještaja, osim usluga stanovanja, prehrane, brige o zdravlju, osobne higijene, organizirane su fizikalna terapija, usluga socijalnog rada, radne aktivnosti te organiziranje slobodnog vremena.

Potrebno je naglasiti da je dom izgrađen isključivo sredstvima Općine Konavle, ali ga država nije registrirala, tako da korisnici moraju plaćati ekonomsku cijenu. Međutim i u tom pogledu Konavljani su se iskazali i preuzeli dio troškova za boravak u domu.

Proveli su ugodnih sat vremena u razgovoru s dijelom korisnika koji su ih na odlasku pozdravili sa „dodite nam opet“, dok su naši Dubrovčani otišli oduševljeni onim što su vidjeli. Druženje su nastavili u mjestu Lovorno uz zelenu menestru do popodnevni sati.

Vesna Mijović

Na skupštini Podružnice SUH-a Roč održanoj 3. ožujka 2018. došlo je do promjene u vodstvu. Jednoglasno, s 56 glasova, razriješen je dužnosti dosadašnji predsjednik Milan Zornada, a izabrana nova predsjednica Sonja Kuvec. Osim predsjednice, izabrana su i nova tri člana Predsjedništva; Ljiljana Pozzecco, Zlatko Kos i Mario Pernić, te član Nadzornog odbora Mario Hrvatinić.

Sad već bivši predsjednik Zornada ostao je u Predsjedništvu, te je, kao zahvalu za 24-godišnji rad i zalaganje, postao doživotni počasni član podružnice.

Novoizabrana predsjednica naglasila je kako ljudi očekuju više aktivnosti u podružnici, a to je moguće na način da svatko preuzme dio odgovornosti u njezinu radu. Najavila je kako će na skorašnjem sastanku Predsjedništva predložiti suradnju

s drugim udrugama civilnog društva na različitim aktivnostima, te mobilnu knjižnicu za teško pokretne starije osobe iz Ročkog kraja.

Nakon službenog dijela skupštine, održano je druženje povodom Dana žena, na kojem su sve članice dobile jaglac, a podnesen je i referat o povijesti Dana žena. Skupština je trajala gotovo do ponoći.

M. D.

VRGORAC Podružnica dobila novo vodstvo

U podružnici SUH-a Vrgorac održana je izvanredna skupština. Povod je bilo razrješenje dosadašnjeg predsjednika Mire Jovića i ostalih upravljačkih tijela, te biranje novoga vodstva. Radna subota, 3. ožujka 2018. iznjedrila je tako novu predsjednicu, Predsjedništvo te Nadzorni odbor.

Na skupštini je bio prisutan 51 član, a velikom većinom glasova su donesene važne odluke. Staro vodstvo je smijenjeno, a nova predsjednica je tako postala Senka Erceg, Zorka Marinović nova potpredsjednica, Petar Grbavac tajnik, a Marija Droljić blagajnica. U Predsjedništvu su još Marijana Vukosav, Senka Jukić i Ivanka Pivac. U Nadzorni odbor su izabrani predsjednica Anđa Stanković te članovi Vesna Franić i Radoslav Vuković.

Petar Grbavac

OPOROVEC – ZAGREB

U prostorijama podružnice Dubrava-Oporovec, održana je tribina na kojoj su Biserka Budigam i Milan Tomičić predstavili rad SUH-a u 2017. godini. Biserka Budigam se ispričala što nije mogla doći na njihovu godišnju skupštinu, te je govorila o aktivnostima

Kako je radio SUH-a?

SUH-a, prvenstveno o sredstvima koja je Grad Zagreb dao za projekt „25 godina borbe za prava umirovljenika“.

Milan Tomičić je govorio o uspješnoj realizaciji prosvjeda na Trgu bana Jelačića, obilježavanju 25. godišnjice SUH-a, 17. Svečanoj sjednici, te izmje-

nama i dopunama Statuta. Također je 40 prisutnih članova informirao o narednim zadaćama SUH-a, te o potrebi daljnje borbe za umirovljenička prava i vjerojatnosti organizacije novog prosvjeda.

M. D.

SAMOBOR Od zaboravljanja do Alzheimerera

Zaboravljivost, dezorijentiranost, strah, depresija, promjena raspoloženja skup je simptoma koji nose ime Alzheimerova demencija, a posljedica su Alzheimerove bolesti. To je tema koja sve više zaokuplja starije osobe i sve su učestaliji pozivi za održavanjem tribina na ovu temu.

Stoga su Udruga SUH-a Samobor i Klub starijih osoba Samobor 19. veljače organizirali tribinu za umirovljenike i starije osobe pod nazivom „Od zaboravljanja do Alzheimerera“ u prostorijama Udruge. Hladno zimsko vrijeme nije spriječilo 40-tak zainteresiranih građana da dođu na tribinu i čuju nešto korisno.

U svom uvodnom izlaganju Biserka Budigam, profesorica psihologije i predsjednica Povjereništva SUH Zagreb, naglasila je „da starost nije bolest, te da moramo naučiti prihvatiti starost i starenje“.

Grad Zagreb je do sada omogućio smještaj oboljelih u dnevne boravke pri domovima za starije, a tri su specijalizirana odjela otvorena za cjelodnevni trajni smještaj. Međutim, za sadašnje potrebe za institucionalnim smještajem sve je to nedovoljno. Stoga je potrebna edukacija članova obitelji, ali i pomoć i savjetovanje Hrvatske udruge za Alzheimerovu bolest.

Pitanja koja su uslijedila nakon izlaganja Biserke Budigam samo su potvrdila

da starije ljude zanima ova tema, da žele čuti savjete kako upravljati svojim životom, te kako olakšati svojoj obitelji brigu za bolesnog člana.

Povjereništvo SUH-a Zagreb se u ime svih zainteresiranih zahvaljuje na gostoprimstvu domaćinima, Vlatki Novosel, predsjednici Udruge SUH Samobor i Mirjani Tunjko, predsjednici Kluba starijih osoba Samobor.

Vesna Bečić

ŽRNOVNICA **Živjele žene!**

Podružnica SUH-a Žrnovnica organizirala je 8. ožujka proslavu povodom Dana žena za sve članice SUH-a iz Splitsko-dalmatinske županije. Na njoj se okupilo oko 150 uzvanika, a među njima predsjednik Županijskog povjereništva Ivan Bakica Đildo iz Trogira, predstavnici SUH-a Split i Vrgorac, te Omišani na čelu s predsjednikom podružnice Andrijom Vučkovićem.

Proslavu u restoranu Imenjak u Stobreču otvorila je predsjednica podružnice Žrnovnica Matilda Frankić, čestitajući Dan žena svim članicama, potom su predsjednici podružnica podijelili ruže i održali prigodne govore.

Nakon toga je uslijedila zakuska te ples, čiji su ritam svojom glazbom predvodili članovi grupe Maestral iz Žrnovnice.

M. D.

VELIKA GORICA

Fašnik u Međimurju

Umirovljenici podružnice SUH-a iz Velike Gorice proslavili su Fašnik u veseloj atmosferi. Čak 60 članova se autobusom zaputilo na feštu u restoranu „Štefova klet“ u Međimurju, gdje su uz dobru hranu i piće, pjevali, plesali i družili se.

Veliki broj članova je došao s prigodnim maskama, stoga je organiziran i izbor za najuspješnije maske. Prigodne nagrade je dobilo petero članova s najkreativnijim maskama, a pobjednici su Đurđa i Ivan Dolački tj. Licitarsko Srce i Čarobnjak. Doma su se vratili tek kasno navečer.

Stjepan Milobara

DONJA DUBRAVA – ZAGREB

Druženja u dobrom društvu

Proteklih mjeseci podružnica SUH-a Donja Dubrava vrlo je aktivna. Održana su tjedna druženja uz kavu, na kojima su se članovi mogli informirati o novostima u sindikatu i temama vezanima uz položaj i prava umirovljenika. Također su održane kreativne radionice na kojima su izrađivani radovi koji će biti predstavljeni na manifestacijama na Zagrebačkom velesajmu i Zrinjvcu.

Uspostavljena je dobra suradnja sa ostalim SUH-ovim podružnicama,

a posebno s podružnicama Podsljeme i Studentski grad, s kojima je druženje i razmjena iskustava posebno intenzivna. Članovi podružnice Donja Dubrava pozvani su na njihova događanja, a također članovi tih podružnica dolaze na događanja u Dubravu. Osim toga, podružnica i dalje održava druženja uz glazbu, pjesmu i ples, za sve umirovljenike druge nedjelje u mjesecu.

Albina Benčec

STUDENTSKI GRAD – ZAGREB **Ne treba u Irsku po zabavu**

Brojne su aktivnosti obilježile veljaču i prvi dio ožujka u Studentskom gradu. Kroz predavanje koje su održale socijalne radnice iz Centra za socijalnu skrb Dubrava, članovi su doznali nešto o pravima starijih osoba, ali i mlađih, nezaposlenih, koji uz određene uvjete mogu dobivati naknadu.

S obzirom na to da je veljača u znaku

maškara, podružnica se prijavila za sudjelovanje u fašničkoj povorci u Dugom Selu, čija je Turistička zajednica 11. veljače organizirala manifestaciju. Jedan od članova napravio je kućicu koju je vukao mali traktor. Iz kućice je mahala lutka plave kose i haljine, a na kućici je pisalo „selim ured u Irsku“. Iza „ureda“ su bili umirovljenici koji se također spre-

maju u Irsku, ali dok su još ovdje odlično se zabavljaju. Povorka se prijavila pod nazivom „Otpisani“, a pratila ju je glazba iz poznate istoimene serije. Na povremenim stajalištima članice koje plešu linijski ples pokazale su što su naučile, što je izazvalo oduševljenje posjetitelja.

Nekoliko dana kasnije je plesnu večer obilježeno Valentinovo. Svaka je žena dobila simpatičan broš. Uz predstave u zagrebačkim kazalištima, te koncert povodom Kineske nove godine, članovi su posjetili Muzej iluzija koji je, svojim postavom, mnoge ugodno iznenadio.

Već je tradicija da podružnica Studentski grad organizira priredbu povodom Dana žena. Tako su 6. ožujka članice uživale u bogatom programu. Zbor „Jeka“ u kojem se nalazi najveći broj članova podružnice otvorio je priredbu, a za njima su otplesali članovi plesne skupine „Dubrava“ te otpjevali članovi skupine „Kobzar“ koji njeguju ukrajinsku pjesmu.

Snježana Živčić

Prijeđi s rakije na pivo!

Kad je u pitanju alkoholizam, neki su ljudi osjetljiviji od drugih. Međutim, za svakog je opasno nadati se da ima neku vrstu ugrađenog imuniteta. Ipak, oni koji su svjesni opasnosti alkohola mogu ih lako izbjeći.

Stručnjaci definiraju alkoholizam kao stanje u kojem pijenje alkoholnih pića ozbiljno ometa rad, međuljudske odnose ili zdravlje. Ideja o umjerenom, dakle sigurnom pijenju, uopće se ne može primijeniti na alkoholičare, koje se mora tretirati kao bolesnike sa sasvim određenom bolešću. Jedini put prema izlječenju je totalna apstinencija.

Preventivne korake prema tom velikom zdravstvenom i društvenom zlu moraju poduzeti dvije grupe ljudi: oni koji piju u društvu i očito piju normalno, ali koji mogu doći u velike probleme zato što ne znaju dovoljno što je alkohol i koje učinke ima na organizam, te oni čije pijenje i stavovi već vode u opasne navike.

Kronično konzumiranje većih količina alkoholnih pića može imati za posljedicu srčano-žilne bolesti, povišeni krvni tlak, moždani udar i oštećenje jetre.

Treba znati kako piti

Kako identificirati i korigirati nesigurne, opasne navike pijenja? U prvom redu potrebno je analizirati svoje ponašanje kad je u pitanju pijenje alkoholnih pića. Koje su tipične situacije u kojima se pije? Većinom su

to ritualna konzumiranja (recimo, dva pića za vrijeme ručka ili večere ili nekoliko piva za vrijeme nogometa na televiziji). Valja znati uočavati opasne situacije. Za fiziološki osjetljivu osobu, godine i godine obaveznih dvije do tri čašice nekog žestokog pića prije ručka ili večere, mogu biti dovoljne da proizvedu biološko oštećenje u organizmu koje doprinosi pojavi alkoholizma.

Osoba treba voditi evidenciju (ako je nužno i zapisivanjem) da li s vremenom povećava količinu konzumiranog alkohola. Ono što je važno i što može biti od pomoći jest povremeno uzeti „odmor“ od pića, jednostavno neko vrijeme biti trezvenjak. Ako čovjek izvrgava opasnosti svoju jetru i mozak pijuci alkohol dan za danom, godinama, tada nekoliko tjedana ili čak nekoliko dana bez pića, može tim organima dati šansu da se malo oporave. Vrijeme da se isperu otrovi iz organizma može učiniti veliku razliku.

Jedan koktel, ne dva

Postoje i drugi načini da se promijene navike pijenja. Ako je ritual popiti dva koktela, neku se popije jedan.

Ili prebaciti se na manje jaka pića, primjerice na vino ili pivo, umjesto rakije ili viskija.

Razumljivo, valja stajati podalje od alkohola ako vam je želudac prazan, ako ste bolesni, ako uzimate lijekove, ako ste pod stresom, ako ste emotivno iscrpljeni ili mentalno uznemireni. Ono privremeno olakšanje koje ćete možda postići uz pomoć čaše, rezultirati će još većom tjeskobom od one koja je bila prije pijenja.

Neki konzumenti alkoholnih pića nalaze se u kategoriji visokog rizika od alkoholizma. Među takvima su jaki pušači, oni koji u obitelji već imaju alkoholičara ili nekoliko njih ili oni koji dolaze iz obitelji s poremećenim odnosima među roditeljima. Međutim, i pilci kod kojih ne postoje takvi rizični faktori mogu također biti u velikoj opasnosti od alkoholizma ako se ponavljano predaju uživanju velikih količina alkohola.

dr. Ivo Belan

PROTIV DEZORIJENTIRANOSTI

Naljepnicom do nestale osobe

Jedna od najčešćih posljedica demencije je dezorijentacija. Brojne starije osobe s demencijom uzrokuju paniku u svojim obiteljima kad sami odu prošetati i nakon nekog vremena se ne vrate. U Japanu je 2015. zabilježeno 12.208 nestalih staraca s demencijom, od kojih je oko 500 pronađeno mrtvo. Da bi riješile taj problem i umanjile brige obitelji, vlasti japanskog grada Irume uvele su vodootporne naljepnice. One se ugrađuju na nokte i traju dva tjedna, a nestala osoba može biti vraćena kući s pomoću QR koda koji sadrži osnovne podatke o osobi.

SAD i neke europske zemlje su također preuzele slične oblike praćenja dementnih osoba, no to su i dalje pomalo glomazni GPS sustavi koji se vežu oko ruke ili noge. Srećom, brojni proizvođači opreme za fitness stvaraju i lagane narukvice s opcijama odašiljanja signala u slučaju da se osoba izgubi.

AMERIČKE IGRE SENIORA

Za zdrav i aktivan život

USAD-u se od 1987. održavaju Nacionalne igre seniora, svojevrsna Olimpijada starijih osoba. Na njoj se natječu osobe starije od 50 godina iz svih 50 saveznih država. No, da bi sudjelovali na Igrama, kvalifikanti moraju proći kroz rigorozne kvalifikacije koje se održavaju u svakoj državi zasebno.

Tek kada se upale stadionski reflektori, natjecatelji će se moći okušati u 20 sportova, od bacanja potkove do triatlona. Ovo je idealan način popravljavanja kondicije, produljenja života i bavljenja aktivnošću. Dovoljno je motivirajuća činjenica da je najstariji natjecatelj na Igrama 2007. bio stogodišnjak.

Zašto se ubijamo?

Svakoga dana možemo u novinama, na portalima ili „usmenom predajom“ saznati, željeli mi to ili ne, o nekom novom samoubojstvu. Ljudi vole raspravljati o razlozima jednog takvog čina i često unose mnogo subjektivnih elemenata u objašnjavanje uzroka. Razbijaju glavu kako su te osobe trebale riješiti

Svakog čovjeka koji govori o suicidu treba shvatiti ozbiljno i treba mu pomoći

svoj problem, a da ne dođe do samoubojstva. Ponekad imam osjećaj da ljudi upravo raspravom o načinu i razlozima počinjenog samoubojstva, djelomično rješavaju i podsvjesno neke svoje probleme i dileme vezane uz vlastiti život. Pretjerano zanimanje ponekad nas oslobađa „krivnje“ za neka razmišljanja o vlastitom samoubojstvu.

Statistike su različite, ali ono što sada postaje češće i što je za nas zabrinjavajuće su samoubojstva starijih osoba, jer više od 40 posto samoubojstava počine osobe starije od 65 godina.

Evo jedne priče. Gospođa Nada (tako ćemo je nazvati) ostala je udovica, u mirovini je, ima veliku kuću i samo jednu kćerku, udanu, unuka i zeta, s kojima ne komunicira. Osamljena je. Uključila se u udrugu da može s prijateljima i susjedima odlaziti na druženja, na izlete i ono što je najviše voljela na druženja uz glazbu i ples. Pričala je često prijate-

ljima o svojim problemima u komunikaciji s kćerkom, o nesporazumima koji traju već godinama, o potajnom praćenju i promatranju unuka izdaleka, o trajnom nastojanju da s kćerkom uspostavi kontakt i da se pomire. Isto tako je često govorila o rješavanju problema samoubojstvom.

Rođaci su znali da je zbog psihičkih problema prije nekoliko godina odlazila na psihijatrijske tretmane, ali je samovoljno prestala odlaziti prije otprilike dvije godine. Prijateljice i prijatelji, pa i mnogi susjedi i rođaci znali su za njenu suicidalnu ideju, tim više što je u posljednje vrijeme sve više o tome otvoreno govorila. Jedne subote u gradu je slučajno sreća kćerku i pokušala je s njom razgovarati, na što ju je ona ignorirala i otišla svojim putem. Iste je večeri otišla na druženje uz glazbu u svoju podružnicu i poslušala pjesmu na koju je reagirala vrlo emotivno i otišla kući. Ujutro je zvala kolegicu na kavu koja nije imala vremena. Potom je popila solnu kiselinu, nazvala hitnu pomoć, izašla na dvorište. Umrla je nakon par sati. Sprovod su organizirali rođaci.

Glavni razlog ovog samoubojstva, a i većine samoubojstava starijih osoba je neslaganje s mlađim članovima obitelji. Zapravo je to nerazumijevanje mladih ljudi za probleme starih. Starost donosi veću emocionalnu osjetljivost i nesigurnost. Uloge su sada obrnute; mladi su tijekom djetinjstva i mladosti tražili podršku i razumijevanje od roditelja, a sada su pomalo obrnute uloge i stariji žele sigurnost i poštovanje svoje djece.

Gospođa Nada nije imala više bliskih rođaka i nije mogla podnijeti odbacivanje

kćerke. Prijatelji nisu znali pročitati „pozive u pomoć“ koje je slala. Potencijalni samoubojce često govore o samoubojstvu prijateljima i poznanicima čime zapravo šalju poruku „pomozite mi, ja mislim ozbiljno!“ Možda je netko mogao utjecati i na ponašanje kćerke i na pomirenje s majkom. I Nadi je trebalo savjetovati da u vezi s dugogodišnjom krizom u odnosima s kćerkom i svojom psihičkom labilnošću potraži ponovno pomoć psihologa ili psihijatra.

Je li se doista htjela ubiti? Ne znam je li užasna bol od popijene kiseline djelovala ili je možda Nada željela pozivom Hitnoj pomoći doista spasiti život? Mora se priznati da je sigurno do smrti bila svjesna. Svojoj kćerki je poslala najstrašnju poruku, ali se bojim da ju ona nije razumjela.

Strašna je to poruka i svima nama upravo zbog ovog užasnog načina izvršenja. Ona je umirala pred nama, a mi to nismo pravovremeno prepoznali i zaustavili je.

Svakog čovjeka koji govori o suicidu treba shvatiti ozbiljno i treba mu pomoći. Treba razgovarati s njim osobno, s osobama koje izazivaju frustracije, ali i sa stručnim osobama, jer svatko od nas je potencijalni samoubojica, samo svi ne „iskoriste svoju priliku“. Ali, i svatko je odgovoran za samoubojstvo čovjeka iz svoga okruženja.

I, na kraju, zašto starije osobe sve više vrše samoubojstva? Jedan od razloga velik je međugeneracijski jaz, no stari su često i žrtve prijevara, ili pak naglo osiromaše odlaskom u mirovinu ili po smrti partnera. Neizlječive bolesti i tjelesna patnja također su česti razlozi za samoubojstvo. No, do toga ne mora doći. Zauzstavite negativne misli.

Usmeni dogovori

Pitanje: Nedavno smo susjed i ja sklopili usmeni predugovor o prodaji parcele koja se nalazi na dnu mojeg dvorišta. Kako mu je novac hitno potreban, a parcela mu u građevinskom smislu ništa ne znači, bio sam vrlo zadovoljan ovom usmenom pogodbom, utoliko više što mi je susjed obećao da će mi vrijednost parcele isplatiti u roku od osam dana računajući od dana sklapanja usmenog ugovora. Možete zamisliti moje razočaranje kada mi je susjed za tri dana rekao da odustaje od kupoprodaje, te da se je raspitao kod odvjetnika koji mu je rekao da usmeni predugovor o prodaji nekretnine ne obvezuje na sklapanje glavnog ugovora. (I. B., Krapina)

Odgovor: Nažalost, Vaš susjed je u pravu. Pravno stajalište sudova određuju da nije valjan predugovor o kupoprodaji nekretnine sklopljen u usmenom obliku, pa time ne nastaje obveza sklapanja glavnog ugovora o kupoprodaji nekretnine (VSRH, Br.Rev.-304/2007-2, 03.05.2007.)

Prekršen otkazni rok

Pitanje: Sklopila sam ugovor o najmu stana na određeno vrijeme u trajanju od jedne godine. Ugovorena je cijena najma, rok plaćanja (oko 10. u mjesecu za mjesec za koji se vrši plaćanje) te način plaćanja režija. Predviđen je otkazni rok od četiri mjeseca. Nažalost zapala sam u novčane teškoće, te nisam platila najamninu dva mjeseca za redom, a najmodavac mi prijeti otkazom, premda je u ugovoru otkazni rok od četiri mjeseca. Ima li najmodavac pravo otkazati najam stana premda još nije istekao otkazni rok? (S. K., Zagreb)

Odgovor: Najmodavac može otkazati ugovor o najmu stana bez poštivanja otkaznog roka ako najamnina nije plaćena za dva uzastopna mjeseca, s time da najmoprimac može održati ugovor na snazi ako plati dugovanje prije nego što mu je otkaz službeno priopćen.

Maćeha želi sve

Pitanje: Otac se nedugo nakon smrti naše majke ponovno oženio, a meni i bratu ostavio kuću u kojoj smo do smrti majke svi zajedno stanovali. Otac je zajedno sa maćehom, preselio u kuću koja je bila u vlasništvu naše majke. Ostavinskim rješenjem, kuća je podijeljena na tri jednaka

dijela, a otac je naslijedio jednu trećinu. Kuća je bila u derutnom stanju, tako da ju je otac uz pomoć maćeha morao potpuno urediti. Nažalost, nedugo nakon toga otac je umro, a maćeha smatra da cijela kuća treba pripasti njoj, jer ju je ona zajedno s ocem potpuno uredila. Brat i ja smatramo da kuća treba pripasti u većem dijelu nama, jer to je kuća naše majke. Jesmo li u pravu? (Z.Š., Karlovac)

Odgovor: Vaš upit ne sadrži podatak je li otac vama i bratu darovao kuću u kojoj ste zajedno stanovali, ili vam ju je samo dao na korištenje, te u čijem je vlasništvu bila ta kuća. Je li otac bio jedini vlasnik ili suvlasnik sa pokojnom majkom? Ako vam je otac kuću darovao, a još nije bio oženjen sa maćehom, kuća je isključivo vaše vlasništvo. Majčina kuća, koja je nakon smrti podijeljena između oca, vas i brata, dijeli se poslije očeve smrti na način da se očev dio kuće dijeli na tri dijela. Međutim, kao što sami navodite, vaša maćeha je zajedno s ocem kuću potpuno uredila, tako da ima pravo na naknadu za uloženi rad i sredstva. Možda bi bilo najbolje da se da maćehom pokušate dogovoriti o mirnom rješenju spora. To ne bi bilo samo pametno, nego i pravedno.

Čije vrijedi više?

Pitanje: Nakon udaje moje sestre, otac joj je kupio veći dvosobni stan kojeg je u cijelosti namjestio i opremio s potrebnim uređajima. Nakon nekog vremena, otac je iznenada umro ne ostavivši iza sebe oporuku. Sestra je majci i meni dala do znanja da računa na dio obiteljske kuće koja je glasila samo na oca. Majka i ja se s time nismo složile, jer smatram da je sestra namirena darovanjem većeg dvosobnog stana, koji je uz to potpuno namješten i opremljen potrebnim uređajima. Jesmo li u pravu? (I.T., Koprivnica)

Odgovor: S obzirom na to da vam je otac umro bez oporuke, obiteljska kuća koje je u cijelosti bila u njegovu vlasništvu, trebala bi se podijeliti na tri jednaka dijela. No, otac je darovao kćerki namješten i uređen stan, pa je ključno pitanje kolika je vrijednost obiteljske kuće, te vrijedi li darovani stan trećinu kuće. Ako je vrijednost stana manja od jedne trećine kuće, onda biste sestri trebali nadoknaditi razliku i obrnuto, ako stan vrijedi više, onda bi kćerka vama i majci morala nadoknaditi razliku.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797
pravo.suh@gmail.com

Nikola Škarica, predsjednik podružnice SUH-a Zadar

Spreman na sve izazove

Treba se stvoriti kritična masa koja će moći glasno upozoravati na probleme i tako povući ostatak umirovljenika za sobom

„Ambiciozni brzo napreduju“, rekao je u jednom trenutku telefonskoga razgovora Nikola Škarica, predsjednik podružnice SUH-a Zadar. Stoga ne čudi da je ovaj 64-godišnjak samo mjesec dana nakon dolaska u podružnicu, u proljeće 2017. postao njen prvi čovjek. Smatra se aktivnim čovjekom, iako priznaje da radije gleda sportska zbivanja na televiziji nego da sam sudjeluje u njima. Također, potvrđuje kako još uvijek hvata konce u svojoj novoj ulozi, ali i da je spreman ispuniti sve zadatke koji se pred njim nalaze.

U svome životu Nikola Škarica je obavljao razne poslove. Nakon dolaska iz rodnog Knina u Zadar, završio je Pedagošku akademiju te postao diplomirani turistički animator. Krajem sedamdesetih godina prošloga stoljeća radio je u Kemoplastu, da bi nakon toga otvorio prvu privatnu knjižnicu u Zadru, te postao upraviteljem hotela Zadar Borik i poljoprivredne zadruge u Srbu. Na poslijetku je otvorio i privatnu tvrtku.

„Bio sam i u Zboru narodne garde u Zadru i to u dva navrata između 1991. i 1993. Nakon operacije Maslenica, premješten sam na područje Velebita“, upotpunjuje svoju biografiju Škarica, otac dvojice sinova, magistra bibliotekarstva Vedrana i skipera Igora.

Prošla je godina za Škaricu očito bila jedna od uspješnijih. Postao je djed unučići Iskri i na nagovor poznanika iz SUH-a otkrio svoju novu sindikalnu strast. Hvata se tako u ko-

štac s raznim obvezama i odgovornostima koje donosi pozicija predsjednika podružnice SUH-a, no u njegovoj glavi se roji mnoštvo ideja koje on namjerava provesti.

„Sve što radim je zapravo eksperimentalno. Imamo radionice ručnog rada, plesa i pjevanja, a u pregovorima smo za stvaranjem klapske sekcije. Imamo dosta putovanja, koja organiziramo. Držimo čak i autogene treninge, odnosno neku vrstu vježbi samopomoći“, govori Škarica i ističe kako ovdje ne kani stati.

To i ne čudi kada ima svesrdnu pomoć supruge Marije, koja mu je u SUH-u desna ruka. Osim toga, upravo je pod njegovom palicom prošle jeseni u Zadru održan prosvjed „Zaustavimo siromaštvo starijih osoba“ na kojem se okupilo tristotinjak osoba, a Donatov grad je bio jedan od samo šest u kojem su umirovljenici prosvjedovali. Upravo ovdje Škarica vidi najveći problem kod umirovljeničke populacije u Hrvatskoj.

„Sve se svodi na potrebu da se umirovljenici druže i popričaju, previše su apatični i nespremni za djelovanje. Nama se obraćaju najčešće s pitanjima o ovrhama i porezima na mirovine, te o drugim pravnim pitanjima. Treba se stvoriti kritična masa koja će moći glasno upozoravati na probleme i tako povući ostatak umirovljenika za sobom. Trenutačni položaj umirovljenika je više nego strašan, a do poboljšanja neće doći jer ne vidim ljude koji bi se uhvatili aktivne borbe za

umirovljenička prava. Činjenica jest da se određeni ljudi trude, ali nema bunta i definiranih ciljeva, osim onoga što Sindikat umirovljenika poduzima na svim razinama“, dodaje Škarica.

I za ovaj problem postoji ambiciozno rješenje. Naime, u planu je osnivanje nove dvije podružnice SUH-a, u Privlaci, te u centru Zadra. S obzirom na mali broj aktivnih članova postojeće podružnice, s prostorom koji nije prepoznat kao mjesto okupljanja, te razmjene ideja i mišljenja među umirovljenicima, Škarica je pred sebe postavio vrlo težak izazov.

Ipak, pohvaljuje rad SUH-a na razini države, napore predsjednice Jasne A. Petrović te županijskih povjerenika u rješavanju umirovljeničkih problema. Škarica kaže kako su rezultati dobri, ali još su daleko od potpunog rješavanja problema.

Predsjednik zadarske podružnice SUH-a vjeruje kako će uspjeti realizirati sve zamisli i smatra kako je na dobrome putu. No, ne može sve sam obaviti. Stoga poziva umirovljenike iz Zadra i okolice da mu se aktivno pridruže u borbi za umirovljenička prava, kako bi uspjeli izboriti barem neka egzistencijalna prava za sebe, ali i generacije koje dolaze. Napominje kako je ključ uspjeha obitelj, jer o stanju obitelji ovisi kako će pojedinac živjeti. Sami umirovljenici, također, mogu postati jedna velika obitelj sa zajedničkim interesima i željom da se problemi riješe.

Milan Dalmacija

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

Sretan Uskrs

Dragi umirovljenici,
povodom najvećeg kršćanskog blagdana, u svoje osobno i ime
Istarske županije, od srca Vam želim sretan i blagoslovljen Uskrs.

Neka nas poruke Uskrsa u svakodnevnom životu potaknu na
promicanje univerzalnih vrijednosti poput ljubavi, poštivanja
različitosti i međusobnog uvažavanja.

Župan Istarske županije
VALTER FLEGO

Drage sugrađanke i dragi sugrađani,

Vrijeme je korizme, pripreme za najveći kršćanski blagdan, vrijeme osobnog odricanja, poniznosti i praštanja, ali i vrijeme stvaranja novih prilika.

Nadolazeći blagdan Uskrsa prilika je da se podsjetimo pravog značenja uskrsnuća i istinskih vrijednosti kojima trebamo težiti svakog dana.

Mir, tolerancija i međusobno razumijevanje temeljne su poruke blagdana koji slavi život, donosi nadu u bolje sutra i ohrabruje nas pred izazovima koji nas očekuju.

Neka svjetlo Uskrsa osnaži naše zajedništvo, probudi optimizam i potakne ljubav prema našim bližnjima.

Želim vam sretan Uskrs i uskrsne blagdane, da ih provedete u zdravlju, ispunjeni nadom, mirom i radošću, u krugu svojih najbližih.

Gradonačelnik Grada Zagreba

Milan Bandić